

Jaarverslag 2009 Verkeren met mensen

Mobiel 21

Inhoud

Voorwoord	3
1 Uitgangspunten en organisatie	4
1.1 De missie van Mobiel 21	4
1.2 Activiteitenclusters en Programmalijnen	4
1.2.1 Activiteitenclusters	4
1.2.2 Programmalijnen	5
1.3 Organisatiestructuur	5
1.3.1 Algemene Vergadering	5
1.3.2 Raad van Bestuur	6
1.3.3 Personeelsorganisatie	6
2 Mobiel 21 in actie	7
2.1 Algemene werking in 2009	7
2.1.1 Intelligente Mobiliteitsaanpassingen	7
2.1.2 Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren	8
2.1.3 Verkeersveiligheid bevorderen	20
2.1.4 Andere educatieve projecten	22
2.2 Volwaardige beweging voor duurzame mobiliteit	23
2.2.1 Schijnwerper op kwaliteitszorg	23
2.2.2 Schijnwerper op sociaal-culturele methodiek: hoogtepunten	23
2.2.3 Documentatiedienst	24
2.2.4 Pers en communicatie	25
2.3 Publicaties, artikels en bijdragen	26
2.4 Financieel beleid	27

Voorwoord

Geachte lezer

Laat een jaarwerking van een organisatie als Mobiel 21 zich in enkele woorden vatten? Nauwelijks natuurlijk. In 2005 ging Mobiel 21 met een nieuwe naam van start om mensen en groepen aan te zetten tot duurzaam verplaatsingsgedrag en hun initiatieven te ondersteunen. Daarbij probeerde Mobiel 21 waarden naar voor te schuiven die aangeven welke richting de organisatie uit wil. Die waarden – innovatief, positief, deskundig en gedreven – vormden het startpunt van een mobiliteitstraject waarbij alle medewerkers van de organisatie betrokken werden en dat ook in 2009 voortgezet werd.

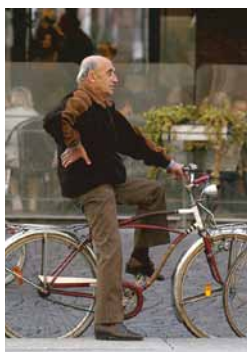
Toch blijft het beschrijven van dit recente jaar in enkele lijnen extra moeilijk. Mobiel 21 viert immers een symbolische houten bruiloft: vijf jaar waarin de organisatie het engagement aanging om samen met u en met de genoemde waarden aan de slag te gaan. Mensen maken immers mobiliteit. Mensen die verkeren en elkaar ontmoeten in de publieke ruimte. Zo kon Mobiel 21 in samenwerking zijn missie waarmaken en komen tot een samenleving waarin elke verplaatsingsvorm gerespecteerd wordt en waarin duurzame mobiliteit groeikansen krijgt. We zijn er nog niet helemaal, dat beseffen we maar al te goed. Maar we zijn goed op weg!

Het werkjaar 2009 was er een waarin de Mobiel 21-campagnes duidelijk in de kijker stonden. In het voorjaar werd de organisatie als initiatiefnemer en coördinator van CONNECT uit een totaal van 251 kandidaten uitgeroepen tot winnaar van de prestigieuze Sustainable Energy Europe Award. Die prijs geeft blijk van waardering en vertrouwen in het bereiken van de doelstellingen van het project. De eerste stappen hiertoe werden jaren geleden gezet in wat nu in Vlaanderen de campagne Sam de Verkeerssling is geworden. In 2009 bereikte de campagne opnieuw meer dan 1.000 basisscholen over heel Vlaanderen. Of hoe een project dat start met een handvol scholen over de jaren en dankzij verschillende medewerkers kan uitgroeien tot een enorm succesverhaal. Maar ook het Korterittencontract overbrugde een afstand van meer dan 180.000 kilometer, en Red de stoep Leuven werd uitgebreid met de steden Antwerpen en Gent. Op vlak van onderzoek en educatie stond Mobiel 21 uiteraard niet stil. U ontdekt die ontwikkelingen verder in het jaarverslag.

Wat ik persoonlijk zeker nog wil meegeven, is dat het afgelopen jaar de essentiële opbouw van het nieuwe beleidsplan sterk evolueerde. Dat plan zal Mobiel 21 in het voorjaar van 2010 indienen om zijn rol van beweging verder in te vullen. Dat meerjarenplan omvat onder meer een aangescherpte missie en visie, een vernieuwde omgevingsanalyse, belangrijke beleidsopties en prioriteitenkeuzes die de komende jaren in concrete acties omgezet zullen worden. Mijn welgemeende waardering dan ook aan de vele medewerkers die dat opnieuw mogelijk maakten, ook in soms moeilijke omstandigheden. Het is dankzij het prima team dat 2009 weer een succesvol jaar werd. Ook dank aan de leden van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering voor hun input en constructieve bijdrage. Zeker voor het nieuwe beleidsplan hebben zij de medewerkers knap kunnen aanvullen en ondersteunen. Ondertussen heeft zich weer een boeiend jaar aangediend, barstensvol nieuwe en vertrouwde uitdagingen.

Mobiel 21 zal in 2010 meer bewegen dan ooit, dat staat nu al vast!

Pierre-Bernard Van Acker
Voorzitter Raad van Bestuur

1 Uitgangspunten en organisatie

1.1 De missie van Mobiel 21

Mobiel 21 is een centrum voor kennisontwikkeling, educatie en gedragsbeïnvloeding op het gebied van duurzame en veilige mobiliteit.

Mobiel 21 bestaat uit een interdisciplinaire groep medewerkers van pedagogen, onderzoekers, vormingswerkers, verkeerskundigen, documentaristen en communicatiedeskundigen. Mobiel 21 werkt nauw samen met partners in binnen- en buitenland die eenzelfde bekommernis delen.

Mobiel 21 ontwikkelt innoverende thema's en programma's, verricht wetenschappelijk onderzoek, zet demonstratieprojecten op en formuleert beleidsadviezen en -evaluaties. Dat gebeurt door middel van publicaties, internet en media, via het documentatiecentrum, gastcolleges, studiedagen en conferenties.

Mobiel 21 zet mensen en groepen aan tot duurzaam verplaatsingsgedrag en ondersteunt hun initiatieven. Hiertoe ontwikkelt Mobiel 21 aangepaste instrumenten, producten en methoden, en kunnen we projecten in die zin aansturen en realiseren. Mobiel 21 begeleidt leerprocessen, democratische besluitvorming en samenspraak rond mobiliteit.

Mobiel 21 beheert een uitgebreid en toonaangevend documentatiecentrum in woord en beeld, dat door iedereen geraadpleegd kan worden.

Mobiel 21 maakt deel uit van de brede beweging voor duurzame mobiliteit in Vlaanderen, België, Europa en daarbuiten, en wenst zich ten dienste te stellen van die beweging. Mobiel 21 zoekt samenwerking en synergie.

Mobiel 21 is gegroeid uit de voormalige vzw Langzaam Verkeer, waarvan het de kennis van zaken en de maatschappelijke inspiratie bewaart en ontwikkelt.

1.2 Activiteitenclusters en Programmalijnen

Om de missie waar te maken, structureert Mobiel 21 zijn werkzaamheden met een geïntegreerde aanpak doorheen activiteitenclusters en programmalijnen.

1.2.1 Activiteitenclusters

Bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven en projecten waakt Mobiel 21 over een geïntegreerde werking. Realisaties doorlopen de verschillende stadia, van kennisontwikkeling tot het beïnvloeden van het mobiliteitsgedrag.

Kennisontwikkeling

Mobiel 21 onderbouwt zijn werk met actieonderzoek. Op een wetenschappelijk verantwoorde wijze bouwt het onderzoeksteam verder aan de referentielijst van de organisatie. Het onderzoeksteam is multidisciplinair samengesteld: een sterke basis verkeerskunde en menswetenschappen, aangevuld met een economische, politieke en sociale achtergrond.

Kennisverspreiding

In 2009 investeerde Mobiel 21 in het verspreiden van kennis en informatie op verschillende manieren, namelijk door beleidsadvies, informatieverlening en documentatie. Dat gebeurde onder meer via de bibliotheek en mediatheek van Mobiel 21, het organiseren van educatieve activiteiten, het opzetten van leerprocessen, bijscholingsmomenten en gastcolleges en voornamelijk via tweedelijnsondersteuning. Communicatiemiddelen die Mobiel 21 hierbij aanwendde, zijn onder meer de website, publicaties, nieuwsbrieven en studiedagen. Een team met de nodige didactische en communicatieve vaardigheden en het nodige organisatietalent stuurt die activiteitencluster aan.

Programmalijnen	Activiteitenclusters		
	Kennisontwikkeling	Kennisverspreiding	Gedragsbeïnvloeding
Intelligente MobiliteitsAanpassing	→	→	→
Milieuvriendelijke Verplaatsingen	→	→	→
Veilig Verkeer	→	→	→

Gedragbeïnvloeding

Mobiel 21 streefde er het afgelopen jaar opnieuw naar het mobiliteitsgedrag te beïnvloeden. Met een cluster van activiteiten doelt Mobiel 21 op het ontwerpen van methodieken voor duurzame gedragbeïnvloeding, het opzetten van demonstraties om die methodieken uit te testen, participatieve begeleidingsactiviteiten en maatschappelijke leerprocessen, al dan niet in tweedelijns-ondersteuning, en het sensibiliseren en maatschappelijk activeren van doelgroepen voor acties rond veilig verkeer en duurzame mobiliteit. Het team dat hiervoor instaat, heeft de nodige communicatieve en pedagogische vaardigheden en hanteert veelal sociaal-culturele methodieken.

1.2.2 Programmalijnen

Mobiel 21 werkt met drie inhoudelijke programmalijnen die vooropgezet werden bij de start als sociaal-culturele beweging. Die programmalijnen zijn: intelligente mobiliteitsaanpassingen aanmoedigen, milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren en veilig verkeer bevorderen.

Mobiel 21 heeft ook in 2009 steeds opnieuw gezocht naar synergie tussen de drie programmalijnen. De drie vragen die de organisatie in die richting sturen, blijven:

- 1 **Waarom verplaatsen wij ons?**
- 2 **Met welk vervoermiddel verplaatsen wij ons?**
- 3 **Hoe gedragen wij ons in het verkeer?**

1.3 Organisatiestructuur

1.3.1 Algemene Vergadering

De leden van de Algemene Vergadering zijn afkomstig uit verschillende sectoren, zoals het maatschappelijke middenveld, de academische en de mobiliteitswereld. De voornaamste rol van de Algemene Vergadering is het aansturen van de inhoudelijke lijnen van Mobiel 21. De Algemene Vergadering kwam in 2009 tweemaal samen, op 24 maart en 24 november. Tijdens de vergaderingen stond het evalueren van het eerste beleidsplan ter voorbereiding van de ontwikkeling van het tweede beleidsplan hoog op de agenda.

Albrechts Louis (tot maart 2009)
Antonissen Dirk
Auwerx Patrick
Berghs Bruno
Beyst Veerle
Bossaert Elke
Boudry Linda
Broeders Mieke
Broodcoorens Stefaan (tot maart 2009)
Buijs Willem
Canters Raf
Cuyvers Rob
De Jonghe Annemie
Debruyne Erwin
Dhert Stijn
Geeroms Jul
Gehre Gunter
Hendrix Guy
Hens Luc
Janssens Geert
Janssens Peter (tot maart 2009)
Kennis Wim (tot maart 2009)
Macharis Cathy
Mattens Marc (tot maart 2009)
Miseur Koen
Pauwels Jan
Popelier Geert
Provoost Liesbeth
Stuyven Koen
Van Acker Pierre-Bernard
Van Calster Bruno
Van der Velden Marleen
Van der Wee Dominique
Vancuyck Stijn (vanaf november 2009)
Vanhove Johan
Vits André
Wuyts Maryse (tot maart 2009)
Zuallaert Gert
Zuallaert Jos

1.3.2 Raad van Bestuur

De zes koppige Raad van Bestuur vergadert samen met het management. De voornaamste rol van de Raad van Bestuur is het bewaken van de missie en het beleidsplan. De Raad van Bestuur fungeert als inhoudelijk klankbord voor de globale werking, draagt zorg voor een strategische langetermijnplanning van de organisatie en volgt nauw de portefeuille, begroting en financiële resultaten op. De Raad van Bestuur kwam in 2009 samen op 2 februari, 9 maart, 16 juni, 15 september en 27 oktober.

Miseur Koen
 Provoost Liesbeth
 Van Acker Pierre-Bernard (voorzitter)
 Van der Velden Marleen
 Vanhove Johan
 Zuallaert Gert

1.3.3 Personeelsorganisatie

Mobiel 21 is een weinig hiërarchische organisatie. De dagelijkse werking wordt opgevolgd door de vanuit de Raad van Bestuur aangestelde manager. Het projectteam bestaat uit de inhoudelijke medewerkers. Zij geven richting aan de concrete projectopvolging binnen het raamwerk van de programmalijnen en de activiteitenclusters. Het management en het projectteam genieten de hulp van het ondersteuningsteam, waartoe onder meer de taken van administratie, secretariaat en onderhoud behoren. Maandelijks is er binnen Mobiel 21 een inhoudelijk teamoverleg. Om de twee maanden is er een briefing met de hele ploeg.

Mobiel 21 had eind 2009 zeventien medewerkers in dienst, op een niveau van 14,1 VTE, waarvan 0,8 VTE management, 7,8 VTE inhoudelijke medewerkers en 5,5 VTE ondersteunende medewerkers. Het personeelsbestand bestaat voor 75% uit vrouwen. Dat gegeven is vergelijkbaar met een trend in de sociaal-culturele sector, maar is omgekeerd met de trend in de mobiliteitssector. De gemiddelde leeftijd in 2009 was 43 jaar: de jongste medewerker was 24 en de oudste medewerker 54 jaar. Het opleidingsniveau varieert van lager secundair tot postuniversitair onderwijs. Ziekte van

personeelsleden doet zich in iedere organisatie voor. Toch was 2009 wat dat betreft een bijzonder jaar. Dat blijkt uit het overzicht van de kosten en opbrengsten, waarbij het personeelsbudget bijna 10% onder de begroting bleef als gevolg van onvolledig vervangen ziekteverlof. Onverwachte langdurige afwezigheden voelt men erg in kleine organisaties. Gelukkig is het team groot genoeg om dat deskundig op te vangen.

Teneinde ziekte en verhoogde werkdruk (door personeelsverloop en tijdskredietopname) te kunnen opvangen, werd reeds eind 2009 overgegaan tot twee nieuwe aanwervingen.

Auwerx Patrick (campagnes en educatie)
 Bossaert Elke (educatie en onderzoek, management)
 Canters Raf (educatie en onderzoek)
 Christiaens Jan (campagnes en educatie)
 Delic Sanja (poetsvrouw, vanaf april 2009)
 De Ridder Daniëlle (poetsvrouw)
 Franchois Elke (onderzoek en campagnes)
 Frederix Marjan (campagnes en educatie)
 Lambert Lies (educatie en campagnes)
 Lerat Hans (startbaner project verkeersveiligheid, vanaf maart 2009)
 Maes Nadine (documentatiedienst)
 Motmans Luc (budgetbeheer, boekhouding)
 Stroombergen Katleen (secretariaat)
 Van Uytven Annemie (onderzoek en educatie, tot december 2009)
 Verhaeghe Micheline (personeelsadministratie)
 Verstraeten Sabine (documentatiedienst)
 Vleugels Ilse (onderzoek en campagnes)
 Zuallaert Gert (campagnes en educatie)

2 Mobiel 21 in actie

2.1 Algemene werking in 2009

2.1.1 Intelligente Mobiliteitsaanpassingen

Mobiel 21 wil de globale verplaatsingsbehoeften van individuen, gezinnen, groepen en organisaties verder onderzoeken. Daarbij willen we onnodige verplaatsingen vermijden en gewenste verplaatsingen waar mogelijk verkorten. Die innovatieve piste wordt steeds belangrijker in het globale mobiliteitsdebat en bij het aansturen van duurzame oplossingen om de mobiliteitsknoop te ontwarren. Onderstaande projecten werden uitgevoerd in 2009 en kunnen in eerste instantie gezien worden als een bijdrage tot het oplossen van de vraag: waarom verplaatsen wij ons?

Geknipt Mobiel

Met het project Geknipt Mobiel heeft Mobiel 21 gemeentebesturen gestimuleerd om in overleg met de bewoners samenwerkingsprojecten over veilige en milieuvriendelijke mobiliteit in buurten op te starten. We ontwikkelden een begeleidingsconcept, mobiliteit op maat van ieders verantwoordelijkheid, om lokale verkeersproblemen aan te pakken en milieuvriendelijke verplaatsingen te stimuleren. De betrokken partners bepalen en realiseren in overleg hun concrete engagementen op maat van ieders verantwoordelijkheid.

Resultaat

Geknipt Mobiel bleef ook in 2009 een geknipte methodiek om gemeenschappelijk overleg tussen burger en gemeente vorm te geven en te concretiseren in lokale acties. Na het geslaagde project Ekkelgarden-Hasselt wilde de stad Hasselt op dat elan verder gaan. Twee wijken werden uitgekozen als werkerrein: de Banneux-wijk en de Heilig-Hartwijk. Die twee wijken zijn erg verschillend qua ligging, historiek en ruimtelijke ordening, en vormen op die manier elk een aparte uitdaging.

Aan de hand van een knelpuntenanalyse en een uitgebreide veldstudie kwamen we in beide wijken tot een aantal duidelijke prioriteiten qua bereikbaarheid, toegankelijkheid, verkeersleefbaarheid en verkeersveiligheid. Een aantal van de opgeworpen knelpunten zitten reeds vervat in een algemeen stadsvernieuwingprogramma. De timing van het project werd daarom aangepast aan het traject van dat stadsvernieuwingprogramma. In de loop van 2009 kreeg het actieplan voor de twee wijken verder vorm en werden acties uitgevoerd. Daarbij werden ook de scholen van de wijken in belangrijke mate betrokken via het opstellen van schoolvervoerplannen.

Type activiteit: campagne, burgerparticipatie

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Transitiearena

De Transitiearena Duurzaam Wonen en Bouwen is een kennisplatform waarin een brede waaier van organisaties en instanties elkaar ontmoeten in hun streven naar een duurzamer bebouwd en bewoond Vlaanderen. In verschillende werkgroepen wordt onder andere gewerkt aan energie-efficiënt materiaalgebruik en duurzame woonkernen. Mobiel 21 is lid van de werkgroep Levende Kernen en maakt deel uit van het adviesnetwerk voor duurzame stadsvernieuwing dat in de schoot van die werkgroep ontstond. Doel van dat adviesnetwerk is bestaande kennis op vlak van duurzaam wonen en bouwen te verspreiden onder projectpromotoren in de vorm van een gecoördineerd advies van verschillende organisaties die deskundigheid bezitten op vlak van energie-efficiënt bouwen, duurzame mobiliteit, samenlevingsopbouw, architectuur, stadsweefsel, speelweefsel... Mobiel 21 neemt daarin de rol van mobiliteitsdeskundige op zich.

Resultaat

In het verleden werkte Mobiel 21 mee aan het advies voor de Clementwijk in Sint-Niklaas en de site Tweewaters in Leuven. In 2009 werkte Mobiel 21 mee aan een gecoördineerd advies voor de passiefbouwwijk Hoge Avrije in Ertvelde en het project Oude Dokken in Gent. Daarnaast was Mobiel 21 ook in 2009 actief lid van de werkgroep Levende Kernen (opstellen en verfijnen van de leidraad duurzaam bouwen) en nam de organisatie deel aan een nieuwe werkgroep Duurzame Wijken.

Type activiteit: advies, sensibilisatie en netwerking

Type financiering: bewegingsdecreet, bijdrage van adviesvrager

Meer informatie: www.duwobo.be

2 Mobiel 21 in actie

2.1.2 Milieuvriendelijke verplaatsingen stimuleren

Mobiel 21 wil het aandeel duurzame, milieuvriendelijke verplaatsingen zien groeien. Met een doelgroepgerichte benadering stimuleert Mobiel 21 een betere benutting van alle vervoerswijzen. Projecten en acties onder deze programmalijn richten zich op de vraag: met welk vervoermiddel verplaatsen wij ons?

Bambini

Bambini is een IEE-project dat duurzame mobiliteit bij jonge ouders wil stimuleren. Om mobiliteit in de toekomst duurzamer en energiezuiniger te maken, probeert BAMBINI het mobiliteitsgedrag van jonge ouders om te buigen van de auto naar meer duurzame vervoermiddelen. BAMBINI probeert eveneens hun jonge kinderen (in de leeftijd van 0-6 jaar) te beïnvloeden door hen speelgoed, boekjes en projecten over duurzame mobiliteit aan te bieden. Het project startte in juni 2009 en loopt tot juni 2012.

Twaalf partners uit Oostenrijk, Slovenië, België, Nederland, Polen, Roemenië, Italië, Bulgarije, Duitsland, Griekenland en Frankrijk werken samen om jonge ouders bewust te maken en kinderen al zeer jong te socialiseren van duurzame transportmodi als alternatief voor de auto. Het project wil milieuvriendelijk gedrag in de toekomst op die manier verzekeren. Bambini doet dat concreet door:

- duurzame transportmodi naar kinderdagverblijven, crèches en kleuterschool te stimuleren;
- cursussen over het thema aan te bieden aan ouders, kinderverzorgers en kleuteronderwijzers;
- het ontwikkelen van spelmaterial met als thema duurzame mobiliteit;
- het organiseren van speelstraten in buurten en het draagvlak creëren voor verkeersleefbare woonzones.

Resultaat

In juli 2009 organiseerde Mobiel 21 enkele workshops tijdens de eerste consortiummeeting in Freiburg (D). Nadien startten we in samenwerking met de Nederlandse partner de verzameling van goede voorbeelden uit de verschillende werkdomeinen (zwangerschapscursussen, begeleiding van jonge ouders, kinderdagverblijven en kleuterscholen). Samen maakten we ook de eerste aanzet voor het implementatieplan. Mobiel 21 startte ook met de opmaak van het evaluatieplan. Daarnaast organiseerden we een eerste bijeenkomst met stakeholders en ouders. Uit die eerste bevraging van enkele ouders en geïnteresseerden uit het werkveld blijkt dat er veel interesse is voor het thema duurzame mobiliteit. Er is echter te weinig informatie voorhanden. Werk aan de winkel voor Bambini de komende twee jaar!

Type activiteit: communicatie/informatieverspreiding/campagne

Type financiering: Europese subsidie, eigen middelen

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.mobile-bambini.eu

Korterittencontract©

Via het Korterittencontract zette Mobiel 21 van 21 maart tot 21 april 2009 mensen aan om meer te stappen, te fietsen of het openbaar vervoer te gebruiken voor korte afstanden. Vooral fietsen en te voet gaan, zijn gezonde, milieuvriendelijke en goedkope verplaatsingswijzen voor afstanden korter dan vijf kilometer. In een meer stedelijke context blijft ook openbaar vervoer dikwijls een haalbaar alternatief. Mobiel 21 stimuleerde gemeenten, verenigingen, wijken en bedrijven om een Korterittencontract te ondertekenen. De deelnemers noteerden hun gereduceerde autokilometers in een logboekje en ontdekten al doende hoe eenvoudig of moeilijk het is om meer te stappen of te trappen. Hun ervaringen konden ze kwijt in een tevredenheidsbevraging. De winst op het vlak van milieu en gezondheid kon via de Mobiel 21-website worden berekend.

Mobiel 21 organiseerde de campagne voor de derde keer en bezorgde de deelnemende gemeenten en organisaties gratis campagnemateriaal: korterittencontractjes, affiches, een campagnehandleiding, voorbeeldbrieven, een voorbeelduitnodiging voor de pers en een digitale berekeningstool. Alle deelnemers konden ook een tevredenheidsbevraging invullen over de voorzieningen en verkeersleefbaarheid voor zachte weggebruikers in hun gemeente. Mobiel 21 begeleidde op vraag ook enkele gemeenten bij het organiseren van een infomoment en organiseerde op het einde van de campagne een loting voor de deelnemers.

Resultaat

De campagne in 2009 duurde een maand en 42 gemeenten en organisaties namen deel. Op 20 mei hebben 23 van de 25 deelnemende gemeenten hun resultaten aan ons bekendgemaakt. In totaal leverden 1.074 personen hun logboekje in, ze legden samen 20.912 korte ritten af. Hiermee overbruggden zij een afstand van 180.051 kilometer. Gemiddeld legde een deelnemer tijdens de campagnemaand 167,6 kilometer en per dag 5,4 kilometer af. Zo werd 4,5 keer de afstand van de omtrek van de aarde afgelegd (in 2008 was dit 3,64). Hierdoor bespaarden de deelnemers 57.616 euro aan individuele autokosten en 82.824 euro aan maatschappelijke autokosten. 8.102.311,65 extra calorieën werden zo verbrand.

Alle deelnemers stapten en fietsten samen vier keer de wereld rond. Binnen de deelnemende gemeenten participeerde een breed gamma van organisaties.

In Sint-Truiden werden een aantal vernieuwingen aan het campagneconcept geïntroduceerd en geëvalueerd. Die vernieuwingen gebeurden in het kader van het EU-project MAX. Zo werd een nieuw concept voor het campagnebeeld bedacht door middel van een focusgesprek met de campagnedoelgroep. Op basis van die brainstorm werd een nieuw campagnebeeld gemaakt en uitgetest. In de campagne werd ook de link met de lokale gezondheidssector aangehaald. De samenwerking tussen de mobiliteitsdienst, gezondheidsambtenaar, sportdienst en lokale huisartsenkring leidde tot nieuwe campagneacties en incentives. De vernieuwingen werden geëvalueerd via een voor- en nabevraging bij de deelnemers van Sint-Truiden, alsook bij de deelnemers van Hasselt, waar het traditionele campagneconcept liep.

Type activiteit: sensibilisatie via doelgroepgerichte campagne

Type financiering: bewegingsdecreet, eigen middelen, sponsoring

Meer informatie: www.mobiel21.be

Vervoersplannen

Katholieke Hogeschool Kempen

De Katholieke Hogeschool Kempen (KHK) telt in totaal ongeveer 6.800 studenten en 900 personeelsleden verspreid over vier campussen: Geel, Lier, Turnhout en Vorselaar. De hogeschool wenst in samenspraak met de vier lokale besturen de mobiliteitsproblematiek van de campussen op een gestructureerde manier aan te pakken. Ze formuleerden samen de volgende doelstellingen: de campussen duurzaam bereikbaar maken en de studenten en het personeel stimuleren om te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of al carpoolend naar de campussen te komen. Mobiel 21 werkt voor de afzonderlijke campussen een vervoerplan uit.

Resultaat

Het opmaken van de vervoerplannen ging van start in het najaar van 2009 en loopt door tot het voorjaar van 2010. In 2009 werd gestart met een terreinverkenning van de vier campussen, informatie rond mobiliteits- en bereikbaarheidsprofiel werd verzameld en een online enquête werd georganiseerd voor studenten en personeelsleden over hun huidige vervoerswijze en de eventuele knelpunten die ze daarbij ondervinden.

Type activiteit: onderzoek, sensibilisatie en begeleiding

Type financiering: projectmiddelen KHK, Geel, Lier, Turnhout, Vorselaar en Vlaams Gewest

Meer informatie: www.mobiel21.be

POEL

POEL staat voor poolen op elke leeftijd.

Mobiel 21 zocht senioren die in hun eigen omgeving een aantal kinderen in kleine groepjes naar school willen begeleiden en dat te voet, per fiets, al carpoolend of samen met de bus. Mobiel 21 biedt hiermee senioren de kans om zinvol actief te blijven door bij te dragen aan een betere leefomgeving, het verminderen van de autodrukke aan de school, nieuwe intergenerationele relaties uit te bouwen en kinderen mee perspectief te geven aan hun vervoersautonomie. Mobiel 21 startte tussen 2008 en 2009 vijf POEL-projecten op. Mobiel 21 begeleidde scholen, seniorenraden en gemeenten bij het uitwerken van een POEL-project op vijf experimentelocaties, namelijk in Kruikebeke, Niel, Aalter, Mol en Kortesseem.

Resultaat

In het voorjaar van 2009 werd het project afgerond met een verhalenbundel. De vlot leesbare brochure brengt sprekende getuigenissen van deelnemers: ouders, kinderen en seniorenbegeleiders. In de bundel vindt iedereen die een POEL-project wil opstarten de nodige inspiratie. De bundel werd mee verspreid door het OOK en diverse seniorenorganisaties.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne, sociale activering

Type financiering: projectsubsidies KBS, bewegingsdecreet

Partners: seniorenorganisaties, -koepels, -raden en dienstencentra

Meer informatie: www.mobiel21.be

Poolcampagnes

Met de poolcampagnes wil Mobiel 21 een gedragswijziging bekomen bij leerlingen en ouders door het opzetten van fiets- en voetpools. Mobiel 21 begeleidt scholen bij het uitwerken van de campagne ter bevordering van veilige en duurzame mobiliteit van en naar school.

Resultaat

Mobiel 21 begeleidde in 2009 opnieuw heel wat poolcampagnes. Zo waren we te gast in Antwerpen, Bekkevoort, Berlaar, Blankenberge, Diest, Kortenaeken, Lummen, Mortsels, Rotselaar, Rumst, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Truiden, Zelzate en Zwevegem. Daarnaast waren er ook begeleidingen onder de noemer van de campagne Sam de Verkeerssling. Op de fietspoolwebsite www.fietspoolen.be werden nieuwe documenten toegevoegd die de scholen kunnen downloaden.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne, educatie en sociale activering

Type financiering: bewegingsdecreet (ouderraden) en projectsubsidies via lokale overheden en provincies

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.fietspoolen.be

2 Mobiel 21 in actie

Schoolroutekaart©

Via de ontwikkeling van een totaalconcept rond schoolroutekaarten (begeleiding, veldanalyses, grafisch ontwerp t.e.m. druk) hielp Mobiel 21 ook in 2009 scholen en gemeentebesturen met het realiseren van veilige en milieuvriendelijke schoolverplaatsingen. De schoolroutekaart is een eenvoudig leesbare kaart die de veiligste schoolroutes aangeeft. Meestal staat fietsen centraal, maar ook voetgangersroutes en openbaarvervoersfaciliteiten kunnen inbegrepen worden. De schoolroutekaart legt de nadruk op de multimodale en veilige bereikbaarheid van scholen: minder kinderen op de achterbank, meer milieuvriendelijke alternatieven!

De schoolroutekaart is vooral een sensibiliserend en educatief instrument dat in duizenden exemplaren aan leerlingen (tien tot veertien jaar) en/of hun ouders wordt verspreid. In de scholen wordt er educatief rond gewerkt en in een aantal gevallen is het ook de aanzet voor verdere sociale (verkeers)acties op het lokale niveau. In het kader van het lokale actieplan Duurzaam naar school dat eind december 2007 door ministers Vandembroucke en Van Brempt werd gelanceerd, was de opmaak van een schoolroutekaart als een conditio sine qua non opgenomen, hetgeen bewijst dat Mobiel 21 met dit eigen product duidelijk scoort!

Resultaat

In 2009 voltooide Mobiel 21 schoolroutekaarten voor Bekkevoort, Berlaar (herdruk), Groot-Kortrijk Hasselt, Heist-op-den-Berg, Kortesseem (herdruk), Leuven, Oostende, Scherpenheuvel-Zichem, Sint-Martens-Latem, Sint-Truiden, Vilvoorde en Wetteren. Daarnaast gingen we van start met de kaarten voor De Pinte, Grobbendonk, Kasterlee, Leuven (detailkaarten), Ronse, Tielt-Winge en Wevelgem. Mobiel 21 startte of reactiveerde (i.f.v. herwerking) daarbij meestal ook het participatieve leerproces met de betrokken actoren (besturen, verkeersdiensten, politie, scholen, ouders en gebruikersverenigingen zoals de Fietsersbond).

Type activiteit: educatie, doelgroepgerichte sensibilisatie, sociale activering

Type financiering: projectmiddelen gemeenten/scholen/provincies

Meer informatie: www.mobiel21.be

Meester op de Fiets

Meester op de Fiets is een programma fietsvaardigheidstraining voor beginnende fietsers in het basisonderwijs. Mobiel 21 ontwikkelde het aanbod samen met de Stichting Vlaamse Schoolsport en het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Het aanbod genereert het beste uit de jarenlange ervaring van de drie organisaties op het gebied van bewegingseducatie, motorische ontwikkeling en verkeersdeskundigheid. Het project helpt leerkrachten om een fietsvaardigheidstraining te organiseren. Met de speciaal ontworpen materiaalset kunnen een ruime variatie aan fietsvaardigheidsproeven en een fietsparcours opgezet worden. Een provinciale begeleider (de fietsmeester) stelt de materiaalset en het parcours op in de scholen, neemt met de leerkracht de handleiding door en bereidt met hem of haar het leerproces voor. De leerkracht behoudt de leiding over de leeractiviteit en de verantwoordelijkheid voor het leerproces.

Resultaat

Tijdens het schooljaar 2008-2009 namen niet minder dan 36.413 leerlingen deel, verspreid over 421 scholen. We bereikten iets minder leerlingen, maar wel meer scholen. Over de verschillende provincies namen 8.748 leerlingen uit Antwerpen (84 scholen), 8.263 leerlingen uit Limburg (95 scholen), 5.604 leerlingen uit Oost-Vlaanderen (66 scholen), 6.893 leerlingen uit Vlaams-Brabant (70 scholen) en 6.905 leerlingen uit West-Vlaanderen (106 scholen) deel.

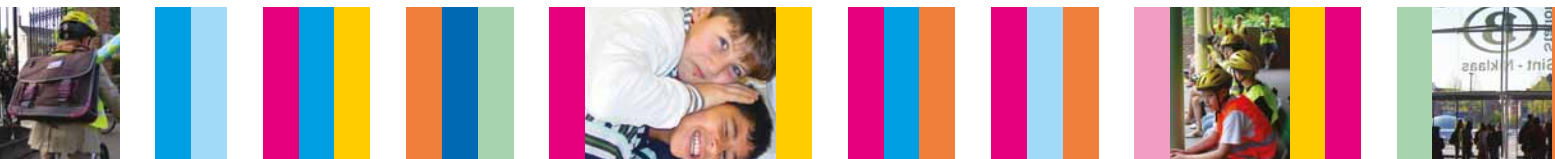
Bij de start van dit schooljaar (2009-2010) lanceerden we de nieuwe website www.meesteropdefiets.be. Met die website willen we de informatie over Meester op de Fiets transparanter maken voor de scholen. Het schooljaar 2009-2010 is uiteraard niet afgelopen, maar het ziet er naar uit dat ook dit schooljaar het project Meester op de Fiets opnieuw een onverdeeld succes genoemd mag worden en dat onze opzet gelukt is.

Type activiteit: gedragsbeïnvloeding via praktische training

Type financiering: eigen middelen, departement Onderwijs zorgt voor provinciale Startbaners VeVe

Meer informatie: www.mobiel21.be, www.schoolsport.be, www.bivv.be

Campagne Sam de Verkeersslang

Met de actie Sam de Verkeersslang (opvolger van de schoolspaaractie Veilig en milieuvriendelijk naar school) tracht Mobiel 21 het aandeel veilige en milieuvriendelijke verplaatsingen naar de basisschool te verhogen. De campagne bestaat uit een ludieke en speelse campagne, inhoudelijke begeleidingen en een aanbod van brochures en verkeersveiligheidsmateriaal (via Wolvenberg). Mobiel 21 organiseerde de succesvolle campagne in 2009 voor de negende keer. Met het spel stimuleren scholen hun leerlingen en hun ouders op een ludieke manier om veiliger en milieuvriendelijker naar school te komen. Jaarlijks kunnen we een aantal scholen ook gratis inhoudelijk begeleiden bij het uitwerken van projecten. Vaak is het spel de eerste stap naar een groter verkeersproject voor de eigen school. Op 6 mei 2009 werd de campagne voorgesteld aan de pers.

Scholen die zich inschreven voor het spel, inhoudelijke begeleiding vroegen en een projectomschrijving indienden, konden door Mobiel 21 gratis inhoudelijk begeleid worden. Die begeleidingen konden bestaan uit advies aan een verkeerswerkgroep op school, advies aan leerkrachten of het verzorgen van een informatieavond. Mogelijke thema's waren: schoolroutekaart, voet-, fiets-, en carpooling, autovrije schooldagen, verkeers- en mobiliteitseducatie, schoolvervoerplan, scholenovereenkomst, ruimte gevraagd voor fietsers en voetgangers of een specifieke vraag van de school (bv. een veilige infrastructuur).

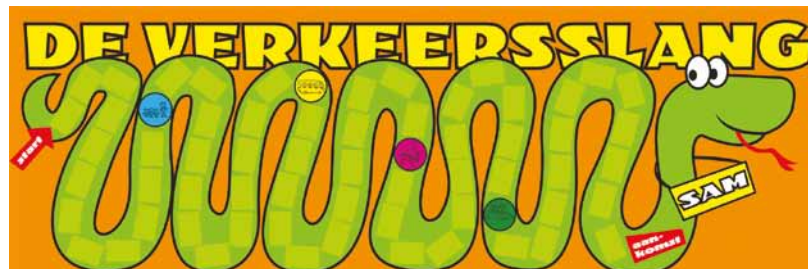
Resultaat

In maart 2009 verdeelde Mobiel 21 voor de actie 1.301 spel-pakketten onder de Vlaamse basisscholen. Over heel Vlaanderen namen 237.624 leerlingen deel aan de actie. We telden 20% meer milieuvriendelijke verplaatsingen tijdens de actie, met een behoud van 10% na de actie.

Op vraag van de scholen werden 22 scholen en een gemeente inhoudelijk begeleid in het kader van de campagne. Zo werd voor de basisscholen in Lier, Wilrijk, Ham, Maldegem, Asse, Hoegaarden en Lennik een verkeerseducatieve route met begeleidende brochure uitgewerkt. Voor de opmaak van een schoolroutekaart zijn twee begeleidingen nodig. Voor basisscholen in Kruikebeke en Genk werd een schoolroutekaart ontwikkeld. Voor het opstellen van een schoolvervoerplan werden drie begeleidingen gepland. Zo werd in scholen in Mechelen, Herk-de-Stad, Oostkamp en Oudenaarde een schoolvervoerplan opgesteld. Voor aanvragen rond autovrije schooldagen, voet- en fietspools en Ruimte Gevraagd, werd telkens een begeleiding vastgelegd. We begeleidden basisscholen in de gemeenten Brasschaat, Sint-Katelijne-Waver, Schoten, Wiekevorst, Bissegem, Koolskamp, Wevelgem (twee begeleidingen), Betekom en Sint-Joris-Winge. De gemeente Lubbeek hebben we begeleid bij het opstellen en afsluiten van een scholenovereenkomst met al hun basisscholen.

Uit de evaluatie kunnen we een aantal zaken leren. In het algemeen gesproken, zijn de scholen tevreden over de campagne. Dat geldt zowel voor het spelmateriaal, het materiaal van Mobiel 21, de inhoud van de campagne, de ondersteuning door Mobiel 21 als voor het effect van de campagne op het verplaatsingsgedrag van de kinderen. De cijfers tonen aan dat de campagne zowel tijdens als na de week een invloed heeft op de vervoerswijze van de kinderen. Enkele weken na de campagne bleken gemiddeld meer kinderen milieuvriendelijk naar school te komen dan voor de campagneweek. Scholen merken op dat een eenmalige deelname aan de campagne een beperkte invloed heeft op duurzame verplaatsingen van de kinderen. Een herhaalde deelname aan de campagne heeft volgens de scholen daarentegen wel effect.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne
Type financiering: KBC, Levenslijn Kinderfonds
Meer informatie: www.verkeersslang.be

Resultaat

Het derde en laatste jaar van het MAX-project werd hoofdzakelijk besteed aan het afronden van onderzoeksactiviteiten, het integreren van alle onderzoeksresultaten en het ontwikkelen van bruikbare instrumenten uit al het verzamelde materiaal. De instrumenten werden in een vroeg stadium afgetoetst op bruikbaarheid bij hun potentiële doelgroepen vooraleer ze volledig werden gerealiseerd. In totaal leverde MAX zeven instrumenten of tools af:

- MaxExplorer, een webtool die personen met weinig voorkennis in mobiliteitsmanagement helpt bij het kiezen van de juiste mobiliteitsmaatregelen en -projecten.
- MaxQ, een systeem voor lokale besturen om kwaliteit te introduceren in het plannen, implementeren en evalueren van mobiliteitsmanagement, die kwaliteit te verzekeren en zo systematisch mobiliteitsmanagement binnen stad of gemeente te verbeteren.
- MaxTag, een handleiding om sensibiliseringscampagnes rond duurzame mobiliteit op te zetten.
- MaxLupo, richtlijnen voor een betere integratie van mobiliteitsmanagement in de ruimtelijke planning.
- MaxSumo, een handleiding voor het opzetten, monitoren en evalueren van mobiliteitsmanagementmaatregelen.
- MaxEva, een database die de bedoeling heeft om informatie rond evaluaties van mobiliteitsmanagementprojecten te rapporteren en te ontsluiten.
- MaxSem, een model en instrument om gedragsveranderingsprocessen ten gevolge van mobiliteitsmaatregelen te begrijpen en om doelgroepen voor acties overeenkomstig te segmenteren.

Al die instrumenten zijn raadpleegbaar als online tool of als downloadbare documenten op de website www.epomm.org (MAX instruments). Mobiel 21 was zelf nauw betrokken bij het ontwikkelen van MaxTag en MaxQ. Mobiel 21 werkte samen met de stad Kortrijk en Traject rond het uitwerken van MaxQ. De eigen campagne Korterittencontract werd in 2009 geëvalueerd volgens de MaxSumo-richtlijnen. In 2010 wordt werk gemaakt van de verspreiding van de resultaten in Vlaanderen.

Type activiteit: onderzoek, demonstraties en doelgroepgerichte campagnes met kennisverspreiding

Type financiering: Europese subsidie, Vlaamse overheid, kabinet Van Brempt

Meer informatie: www.max-success.eu

Paramount

Paramount is een Europees project (aanvankelijk 2006-2008, verlengd tot 2010) dat gecoördineerd wordt door de Oostenrijkse partner FGM en waarin Mobiel 21 een belangrijke rol opneemt. Paramount heeft tot doel het verhogen van kennis en vaardigheden van professionelen op het gebied van verkeer en mobiliteit en dat via vorming en educatie. Paramount wil bijdragen aan de actieve en recente kennis van verkeer en mobiliteit door het ontwikkelen van nieuw cursusmateriaal op Europees niveau, gekoppeld aan het organiseren van training en opleiding. Daarnaast is Paramount verantwoordelijk voor de opvolging en update van de ELTIS-website. Mobiel 21 volgt hiervoor onder meer het Europese nieuws op de voet en is expert voor de onderwerpen verkeersveiligheid, intermodaliteit, wandelen en fietsen.

Resultaat

Paramount zorgt voor de update en het onderhoud van de toonaangevende transportwebsite ELTIS. In 2009 werd de gemiddelde publicatie van zes internationale transportberichten per week voortgezet. Voor het eerst in zijn tienjarig bestaan mocht ELTIS bovendien 1.000.000 aanvragen per maand ontvangen! Een enorme stijging ten opzichte van begin 2006 toen er ongeveer 164.000 aanvragen per maand waren en een duidelijk teken van de waardering van de gebruikers. Mobiel 21 werkte ook een aantal nieuwe casestudies uit voor de onderwerpen wandelen, fietsen en intermodaliteit. Sinds de start van PARAMOUNT werden 1.200 nieuwe gevalstudies gepubliceerd. Ondertussen zijn er ruim 1.640 gevalstudies online die door diverse experts gescreend werden.

Type activiteit: vorming en educatie

Type financiering: Europese subsidie (6FP)

Meer informatie: www.eltis.org en www.eu-portal.net

2 Mobiel 21 in actie

EPOMM

EPOMM (European Platform on Mobility Management) is een Europees platform dat mobiliteitsmanagement promoot als concept om duurzame mobiliteit te bevorderen, en kennis- en ervaringsuitwisseling op dat vlak tot doel heeft. Mobiel 21 is stichtend partner van EPOMM vzw.

Resultaat

Samen met FGM/AMOR en Eurocities zorgt Mobiel 21 voor de dagelijkse werking van EPOMM. Netwerking, lobbyen, het organiseren van workshops en trainingen, alsook de realisatie van maandelijkse elektronische nieuwsbrieven blijven de belangrijke instrumenten uit het jaarplan. Binnen het consortium is Mobiel 21 verantwoordelijk voor de tien edities van de EPOMM e-update, Europese projecten en het secretariaat. Daarenboven worden de Raad van Bestuur, de Algemene Vergadering en nationale workshops mee voorbereid en gevolgd.

De Europese Conferentie voor Mobiliteitsmanagement in San Sebastian (Spanje) werd inhoudelijk mee voorbereid door Mobiel 21. ECOMM behoudt met meer dan 400 internationale deelnemers haar status van topactiviteit. Mobiel 21 leverde dit jaar ook weer expertise via begeleiding van workshops en het uitdragen van goede voorbeelden uit de projecten Message en Fietsvriendinnen.

EPOMM breidde in 2009 uit tot acht nationale leden. Portugal werd als nieuw lid verwelkomd. Toch verloopt de uitbouw van internationale mobiliteitsgemeenschap niet zo vlot als gewild. De volgende drie jaar zal EPOMM alles op alles zetten om te groeien tot twintig leden. Het EPOMM-PLUS-actieplan is de uitvoering van die ambitie. De nieuwe online community Allinx, verbeterde projectcontacten, ondersteuning van workshops en trainingen (vooral in de nieuwe lidstaten), vertalingen en verbeterde kennisverspreiding moeten bijdragen tot een hogere bewustwording van de voordelen van mobiliteitsmanagement in het Europese verkeersbeleid. EPOMM nam daarom ook een standpunt in bij de consultatie over het actieplan voor duurzame stedelijke mobiliteit. Op 1 december werd een succesvol publiciteitsevenement georganiseerd in het Europese Parlement. Tegen het eind van het jaar werd ook de EPOMM-website grondig geëvalueerd en verbeterd.

Mobiel 21 engageert zich in 2010 om een eerste Vlaams netwerk te organiseren, teneinde ook opnieuw de interesse voor mobiliteitsmanagement in Vlaanderen structureel te verankeren.

Type activiteit: netwerking, vorming, educatie en campagnes, beleidsadvies

Type financiering: ledenbijdrage van Nederland, Zweden, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Spanje, Hessen/Duitsland en Portugal en bijkomende projectsubsidiering voor EPOMM-PLUS via EU/EACI.

Meer informatie: www.epomm.org

LINK

LINK, The European Forum on Intermodal Passenger Travel, is een Europees project (2007-2010) dat werkt rond het thema passagiersintermodaliteit voor langeafstandreizen (min. 100 kilometer). Doelstellingen van het LINK-project zijn het installeren van een netwerk om de informatie over goede voorbeelden uit te dragen en het bespreken van belangrijke uitdagingen in technische werkgroepen om zo beleidsaanbevelingen te formuleren die passagiersintermodaliteit zullen bevorderen.

Resultaat

In 2009 lag de focus van het LINK-project op het verder uitwerken en concretiseren van de beleidsaanbevelingen die werden geformuleerd door de verschillende werkgroepen. In 2009 vond ook de tweede LINK-conferentie rond intermodaal reizigersvervoer plaats. In Boekarest konden de aanwezigen heel wat interessante sprekers aan het woord horen, het project bekijken, ideeën uitwisselen en hun netwerk uitbreiden. Daarnaast organiseerde Mobiel 21 i.s.m. met POLIS ook een nationaal evenement rond intermodaliteit, met heel wat nationale en internationale aanwezigen. Als communicatieverantwoordelijke zorgde Mobiel 21 in 2009 verder voor de ontwikkeling van verschillende elektronische nieuwsbrieven. De website www.linkforum.eu werd op geregelde tijdstippen aangevuld met nieuw materiaal. Op de website is er naast een virtuele bibliotheek ook een database aanwezig met voorbeelden van passagiersintermodaliteit in Europa. Het project loopt af in maart 2010. Mobiel 21 zal dan instaan voor het schrijven en redigeren van een uitgebreide brochure waarin alle bevindingen van het consortium en de experts te lezen zijn.

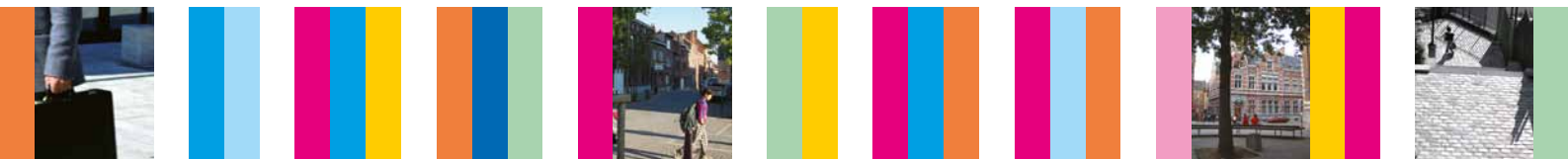
Type activiteit: onderzoek, educatie, netwerking, beleidsadvies

Type financiering: Europese subsidie (6FP)

Meer informatie: www.linkforum.eu

Autovrije zondag

MESsAGE - Mobility & Elderly: Successful Ageing in a Sustainable Transport System

MESsAGE is een onderzoeksproject dat wil bijdragen tot de verlenging van de vervoersautonomie van ouderen en tot een groter gebruik van duurzame vervoermiddelen door ouderen. Hiervoor moeten jonge senioren (55-70 jaar) gesensibiliseerd worden over hun eigen mogelijkheden om hun leven in te richten met het oog op een zo lang mogelijke autonome mobiliteit. Lokale beleidsmakers moeten evenzeer bewustgemaakt worden van de specifieke mobiliteitsnoden van ouderen. Die noden moeten worden vertaald naar concrete mobiliteitsmaatregelen op het terrein.

Concreet tracht dat onderzoeksproject:

- inzicht te verwerven in de huidige mobiliteitspatronen van ouderen in België, toekomstige trends en de determinanten van hun mobiliteitsgedrag;
- inzicht te verwerven in de mobiliteitsnoden en -behoeften van ouderen;
- inzicht te verwerven in de perceptie van ouderen t.a.v. problemen van duurzame mobiliteit, hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden voor actie;
- de impact in te schatten van het mobiliteitsgedrag van ouderen in termen van duurzaamheid (economisch, sociaal, milieu-impact, verkeersveiligheid);
- nieuwe methoden uit te testen om de participatie van ouderen in het lokale mobiliteitsbeleid te bevorderen.

Resultaat

Het onderzoeksproject startte in januari 2007 en eindigde in april 2009. De meeste onderzoeksactiviteiten waren al afgerond in 2008. Het betrof een kwalitatief onderzoek door middel van observaties, individuele en focusgroepgesprekken (uitgevoerd door de ULB), een kwantitatief onderzoek naar mobiliteits- en andere behoeften bij ouderen (uitgevoerd door de VUB) en een actieonderzoek door Mobiel 21. Mobiel 21 begeleidde concreet vijf groepen van ouderen binnen vijf verschillende gemeenten in Vlaanderen en Wallonië gedurende een langere periode. De gemeenten zijn Sint-Truiden, Leuven, Brussel, Gembloux en Mons. Tijdens die begeleidingen onderzocht Mobiel 21 samen met ouderen de knelpunten rond duurzame mobiliteit en werden acties opgezet die door de ouderen zelf gedragen en uitgevoerd werden. In het voorjaar 2009 evalueerde Mobiel 21 die vijf participatietrajecten met ouderen. De aanbevelingen hieruit werden samengebracht in een brochure gericht aan lokale besturen en ouderenorganisaties. Nog in 2009 werden de resultaten van de drie onderzoeksdelen samengebracht en geïntegreerd, en werd een eindrapport opgesteld.

Type activiteit: onderzoek, sensibilisatie, beleidsadvies

Type financiering: Federaal Wetenschapsbeleid, onderzoeksprogramma Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling; Tweede oproep

Meer informatie: www.mobiel21.be

Heen-en-weer-week en Aardig-op-weg-week

Sinds 1996 organiseert Mobiel 21 samen met de KOMIMO-partners en met steun van de Vlaamse Overheid, de NMBS en De Lijn elk jaar in mei de Heen-en-weer-week en in september de Aardig-op-weg-week. Tijdens de Heen-en-weer-week ligt de klemtoon op het stimuleren van milieuvriendelijke verplaatsingen. Bij de Aardig-op-weg-week in september ligt de klemtoon op lokale mobiliteit en verkeersleefbaarheid.

Heen-en-weer-week

De Heen-en-weer-week vond plaats van 4 tot 10 mei 2009 met als thema duurzaam woon-werkverkeer en stond in het teken van de financiële en fiscale stimuli. In dat kader lanceerde Mobiel 21 bij laatstejaarsstudenten de online poll Bedrijfswagen of Mobiliteitscheque. De Mobiliteitscheque is een cheque die de werknemer vrij kan gebruiken ter vervanging van een bedrijfswagen. Op de resultaten van die poll vroegen we ook reacties van politici, vervoersaanbieders en rechtstreeks betrokken organisaties.

Resultaat

Versillende universiteiten en hogescholen met een mix aan studierichtingen maakten de poll bekend bij hun laatstejaarsstudenten. Het resultaat van die poll: 43% stemde voor de bedrijfswagen en 57% voor de mobiliteitscheque. De reacties van politici, vervoersaanbieders en rechtstreeks betrokken organisaties waren overwegend positief. We concludeerden hieruit dat de tijd rijp is om werknemers een duurzaam alternatief voor de bedrijfswagen aan te bieden. De resultaten van de poll en de reacties hierop werden officieel bekendgemaakt via de campagnewebsite en de pers. Mobiel 21 neemt dit verder op in 2010.

Aardig-op-weg-week

De Aardig-op-weg-week vond plaats van 16 tot 22 september 2009 en het motto was: Gun je buur een zuurstofkuur. In dat kader lanceerde Mobiel 21 een oproep aan steden, gemeenten en buurten om een Autovrije Zondag te organiseren. Op die dag konden bewoners en bezoekers ervaren hoe aangenaam een autovrij centrum en/of autovrije straten kunnen zijn. Er was meer ademruimte om te wonen, te wandelen, te fietsen, te spelen, te recreëren en/of te winkelen. Het thema duurzame mobiliteit kwam aan bod via informatie en georganiseerde activiteiten. Die Autovrije Zondag wil op termijn aanzetten tot het realiseren van meer leefbare centra en steden.

Resultaat

Op onze oproep gingen 44 initiatiefnemers in. Op zondag 20 september organiseerden de steden Antwerpen, Brussel, Brugge, Deinze, Gent, Halle, Izegem, Lier, Lommel, Mechelen, Mortsel, Ninove, Roeselare, Ronse, Tielt, Turnhout, Vilvoorde, Zoutleeuw, vijftien gemeenten en elf buurten een

2 Mobiel 21 in actie

Autoloze Zondag. Zowel lokaal als nationaal was er heel wat pers aandacht voor de Autovrije Zondag. Om de eenvormigheid van het concept Autovrije Zondag te stimuleren en de zichtbaarheid van de campagne in het straatbeeld te vergroten, boden we een kant-en-klaar materialenpakket aan. Het pakket bestond uit spandoeken Autovrije Zondag – Wij komen op adem, affiches, ballonnen en signalisatielinten met opdruk. Alle initiatiefnemers ontvingen een digitaal draaiboek en werden geïnformeerd via nieuwsbrieven. Mobiel 21 zal in 2010 een nieuwe oproep lanceren.

Type activiteit: doelgroepgerichte campagne

Type financiering: Vlaamse overheid

Partner: KOMIMO (Koepel Milieu en Mobiliteit)

Meer informatie: www.mobiel21.be en www.komimo.be.

Multimodaliteit in het woon-werkverkeer Op weg naar de realisatie van een mobiliteitscheque?

Mobiel 21 gaat in samenwerking met BBL na of een mobiliteitsbudget, of concreter een mobiliteitscheque, een waardig alternatief voor de bedrijfswagen kan zijn. Met dat project streven we naar een duurzamer woon-werkverkeer. Een mobiliteitsbudget is een fiscaal interessant instrument dat de werknemer vrij kan spenderen aan mobiliteitsopties. De mobiliteitscheque is de concrete verzilvering van een mobiliteitsbudget waarmee een werknemer mobiliteit naar eigen behoefte kan betalen. Om het maatschappelijke debat te voeden en het draagvlak te verbreden, werd het concept verder geconcretiseerd en getoetst op haalbaarheid.

Resultaat

Een visietekst met een omschrijving van het concept en van de verschillende aspecten die een rol spelen bij implementatie, namelijk het huidige fiscale kader inzake woon-werkverkeer, administratieve implicaties, aankoopmogelijkheden, ontwikkelingen en standpunten. Op het Fleet-congres van 28 oktober 2009 werd een succesvolle workshop georganiseerd rond mobiliteitsbudget en slimme fiscaliteit. Daarnaast interviewden we de betrokken stakeholders. We gingen na of er bij de koepels van de werkgevers, de vakbonden en de bedrijven een draagvlak bestaat en wat hun noodzakelijke voorwaarden zijn voor het invoeren van een mobiliteitsbudget en mobiliteitscheque. De resultaten werden verwerkt in een conclusienota die input levert voor de geplande rondetafelsessies. Rondetafelsessies met hr-specialisten, vervoersaanbieders, gebruikers, een digitale bevraging en een studiemoment zijn gepland. Het project wordt verdergezet in 2010.

Type activiteit: kennisontwikkeling, kennisverspreiding en sensibilisatie

Type financiering: Vlaamse overheid (MOW)

Partners: BBL, Arbeid & Milieu en Traject

Meer informatie: www.mobiel21.be

Red de stoep

Met de campagne Red de stoep wilde Mobiel 21 in verschillende steden op een ludieke en positieve manier (fietsende) studenten/inwoners aanzetten tot hoffelijkheid tegenover voetgangers. Hierbij werden studenten/inwoners opgeroepen om stoepen te redden van verkeerd gestalde fietsen en andere hinderlijke voorwerpen, zodat iedereen (ook personen met een handicap, ouders met kinderwagens, ouderen...) zich veilig en vrij door de stad kan bewegen. Om die campagne te doen slagen, wordt in elke stad samenwerking gezocht met onder andere de dienst Studentenvoorzieningen, de politiedienst en organisaties. In 2008 vond de campagne voor de eerste maal in Leuven plaats. Omwille van de positieve evaluatie werd de campagne in 2009 uitgebreid met de steden Antwerpen en Gent.

Resultaat

Tijdens de campagne werden tal van sensibiliserende en educatieve activiteiten georganiseerd, zoals:

- Het promoten van de campagnewebsite www.reddestoep.be, waar studenten/inwoners zich konden engageren als stoepredder, geknelde stoepen konden melden en waar hen een aantal vuistregels werden aangereikt over hoe een stoep te redden.
- Productie en verdeling van campagneaffiches, -flyers, -boodschappentasjes, -balpennen, -stickers, -spandoeken en -bierviltjes.
- Het organiseren van toegankelijkheidsparcours waar studenten/inwoners aan den lijve ervaren wat het betekent om zich met een beperking in een stad met obstakels te begeven.

Type activiteit: campagne en educatie

Type financiering: Vlaamse overheid: Gelijke Kansen Vlaanderen, bewegingsdecreet, provincie Vlaams-Brabant

Meer informatie: www.reddestoep.be

<www.varieer.in.het.verkeer.be>

CIVITAS VANGUARD

Sinds 2002 ondersteunt de Europese Commissie binnen het CIVITAS-initiatief 36 Europese steden bij de implementatie van maatregelen met het oog op het creëren van een duurzaam mobiliteitssysteem in hun stad. Die maatregelen hebben steeds betrekking op een aantal thema's: propere brandstoffen en voertuigen, geïntegreerde prijsstrategieën, minder auto-intensieve levensstijlen, zachte maatregelen, toegangsbeperkingen, openbaar vervoer, goederentransport, transportmanagement, veilig en verzekerd vervoer en vraag-gerichte strategieën.

Resultaat

Ondertussen ging in oktober 2008 een nieuwe ronde van start waarbij 25 nieuwe CIVITAS PLUS-steden gesteund worden door de Europese Commissie bij de uitbouw van een duurzaam mobiele stad. Tijdens die ronde gaan 25 CIVITAS PLUS-steden in Europa tot 2012 aan de slag om werk te maken van duurzame mobiliteit in hun stad.

Mobiel 21 is binnen die CIVITAS PLUS-ronde partner in het CIVITAS VANGUARD-project. CIVITAS VANGUARD is een overkoepelend project met als doelstelling de communicatie over CIVITAS, de CIVITAS PLUS-steden en hun resultaten bekend te maken. CIVITAS VANGUARD moet de 25 nieuwe CIVITAS PLUS-steden ondersteunen in het voeren van hun communicatie- en promotiebeleid voor de volgende vijf jaar. De CIVITAS PLUS-steden zullen door VANGUARD worden ondersteund in het communiceren over de geïmplementeerde maatregelen in hun stad. Ook trainingen en workshops rond de CIVITAS-thema's en algemene communicatiemethoden zullen in dat kader worden georganiseerd.

Mobiel 21 is binnen het VANGUARD-project werkpakketleider rond het behoefteonderzoek en partner in een aantal communicatie- en promotietaken. Voor dat behoefteonderzoek ontwikkelde Mobiel 21 in 2008 een methodiek voor een behoeftebevraging bij de CIVITAS Plus-steden. We wilden hierbij concreet nagaan op welke manier CIVITAS VANGUARD de steden het best kan ondersteunen in hun communicatie over de mobiliteitsmaatregelen die in hun stad geïmplementeerd zullen worden en op welke manier we het CIVITAS-initiatief in het algemeen meer bekendheid kunnen geven. Op basis van de resultaten van dat onderzoek worden door het VANGUARD-consortium workshops en trainingen opgezet en communicatiemethoden ontwikkeld. In november 2009 speelde Mobiel 21 een belangrijke rol in het opzetten van de eerste CIVITAS VANGUARD-training in Gent rond stakeholderconsultatie en burgerparticipatie. Daarnaast trekt Mobiel 21 de evaluatie van die trainings- en communicatieactiviteiten van het VANGUARD-consortium.

Type activiteit: communicatie, informatieverbreiding en campagne

Type financiering: Europese subsidie

Meer informatie: www.civitas-initiative.eu

2 Mobiel 21 in actie

CONNECT

Het volstaat niet om succesverhalen te vertellen als je mensen wilt aanzetten om zich op een duurzame manier te verplaatsen. Tussen weten en doen, gaapt een kloof. Experimenteren is een belangrijke tussenstap om te veranderen en om zo tot blijvend verplaatsingsgedrag te komen. Het Europese CONNECT-project (2007-2010) speelt experimenteelgedrag als kernaspect uit om kinderen en jongeren aan te zetten tot duurzame verplaatsingen. CONNECT stelt zich tot doel:

- kinderen, jongeren en ouders te overtuigen van de voordelen van duurzame woon-schoolverplaatsingen (wandelen, fietsen, openbaar vervoer of schoolbus nemen, carpoolen);
- kinderen en jongeren te leren zich veilig te verplaatsen door hen meer kennis en vaardigheden bij te brengen over verkeer en hun zichtbaarheid daarin;
- kinderen, jongeren en ouders aan te moedigen met duurzame vervoermiddelen naar school te gaan.

Resultaat

Het project loopt niet enkel in België, waar Mobiel 21 het project coördineert, maar ook in Oostenrijk, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Slovenië, Bulgarije, Hongarije, Griekenland en Italië. In eerste instantie verzamelden de internationale partners goede praktijkvoorbeelden van projecten over duurzame mobiliteit, verkeersveiligheid en energiebesparing in het basis- en secundair onderwijs. Zo werden de succesfactoren voor een campagne zichtbaar. Die resultaten verspreidden we op nationaal en Europees vlak. Op basis daarvan ontwikkelden we aparte campagnes, voor basis- en secundair onderwijs.

Als projectcoördinator zorgde Mobiel 21 voor het aansturen van de verschillende werkpakketten in het tweede jaar van het project. De resultaten van de eerste traffic snake game waren verbluffend. Ook het tweede jaar waren de resultaten zeer goed. De tweede keer namen meer dan 27.000 leerlingen deel aan de campagne (tegenover 15.000 in jaar een). Ook de Eco-tripcampagne kende een goede start. Het eerste jaar van de campagne namen bijna 10.000 leerlingen deel. Bij de kortfilmwedstrijd, een van de delen van de Eco-tripcampagne, werd een van de acht Belgische inzendingen de Europese winnaar. Het laatste jaar van de campagne startte in het najaar van 2009. Opnieuw ziet het er veelbelovend uit.

In het voorjaar werd Mobiel 21 als initiatiefnemer en coördinator van CONNECT uit een totaal van 251 kandidaten uitgeroepen tot winnaar van de prestigieuze Sustainable Energy Europe Award.

Type activiteit: communicatie, informatieverbreiding en campagne

Type financiering: Europese subsidie, provincie Oost-Vlaanderen

Meer informatie: www.schoolway.net

COMMERCE

COMMERCE staat voluit voor Creating Optimal Mobility Measures to Enable Reduced Commuter Emissions. Daarbij focust het consortium zich vooral op het bedrijfsvervoerplan als methodiek om tot die uitstootreductie te komen. Dat project heeft de volgende doelen: het opzetten van een leerproces tussen een aantal steden uit Oost- en West-Europa, het uitdragen van kennis in de EU via een online platform (EPOWT), het stimuleren en delen van goede voorbeelden via de toekenning van een Travel Plan Award (PEWTA) en ten slotte het definiëren van een standaard voor bedrijfsvervoerplannen in de EU. Mobiel 21 is, als EPOMM-partner, verantwoordelijk voor het delen van goede voorbeelden, het uitvoeren van een benchmarkstudie die leidt tot een definitie van een standaard, het ondersteunen van het European Platform on Workplace Travel Plans en het deelnemen aan de juring van de kandidaten voor de Pan-European Workplace Travel Plan Award.

Resultaat

Het leeuwendeel van de taken voor Mobiel 21 vond plaats in 2008, waarbij een benchmarkstudie uitgevoerd werd op basis van 52 goede Europese voorbeelden. In 2009 werd Mobiel 21 gevraagd als jurylid voor de beoordeling van de kandidaten voor de Pan-European Workplace Travel Plan Award. De uitreikingceremonie vond plaats op de jaarlijkse conferentie voor mobiliteitsmanagement (ECOMM). Daarnaast zorgde Mobiel 21 vooral voor het verder verspreiden van de output van het project. Zo werden artikels voor de eigen nieuwsbrief geschreven en werd het verzamelde studiemateriaal voor de benchmarkstudie onder meer herwerkt voor de expertisetafels die Mobiel 21 organiseerde voor bedrijven uit de sociale economie in opdracht van VOSEC.

Type activiteit: onderzoek, verspreiding van informatie en sensibilisatie

Type financiering: Europese Commissie via het Intelligent Energy Europe programma

Meer informatie: www.commerce-eu.org

Duurzame Mobiliteit in de Sociale Economie

Reeds heel wat initiatieven leggen zich erop toe om duurzame mobiliteit op vlak van woon-werkverkeer te verhogen. Maar hoe zit dat in de sociale economie? Hoe brengt men daar het duurzame aspect binnen op vlak van mobiliteit, terwijl men weet dat zelfs mobiliteit op zich vaak nog een probleem vormt voor de doelgroepmedewerkers? Mobiel 21 heeft op vraag van VOSEC uitwisselingsbijeenkomsten met de sociale-economieondernemingen begeleid en ondersteunend materiaal ontwikkeld. VOSEC en Mobiel 21 willen het thema duurzame mobiliteit op die manier promoten en beter toegankelijk maken voor sociale-economieondernemers. VOSEC is het Vlaams Overleg Sociale Economie dat meer dan 800 ondernemingen en initiatieven vertegenwoordigt.

Resultaat

In verschillende uitwisselingsbijeenkomsten gingen we op zoek naar knelpunten, concrete aanknopingspunten en mogelijkheden om duurzame mobiliteit ingang te laten vinden op de werkvloer van sociale-economieondernemingen. Informatie werd uitgewisseld, specifieke problemen besproken, best practices besproken, financieringsmogelijkheden en methodieken aangereikt. Vanuit die uitwisselingsbijeenkomsten werd materiaal ontwikkeld dat op de website van VOSEC ter beschikking gesteld wordt van alle geïnteresseerde sociale-economieondernemingen. Het pakket bevat een aantal instrumenten en documenten voor het werken rond duurzame mobiliteit. De handleiding legt stapsgewijs uit hoe het kan aangepakt worden. Het gaat van een test, het bespreken van de resultaten, het opstellen van actieplannen, financieringsmogelijkheden tot contactgegevens.

Type activiteit: doelgroepgerichte vorming, kennisontwikkeling en -verspreiding

Type financiering: projectmiddelen VOSEC

Meer informatie: www.mobiel21.be

FLEAT

Het Europese FLEAT-project startte eind 2007 en loopt tot september 2010. Het project wordt geleid door VITO en heeft in totaal elf partners uit verschillende landen. Naast VITO is Mobiel 21 de enige Belgische partner in het consortium. FLEAT heeft als doelstelling de energieconsumptie en het aandeel CO₂-emissies van vloten te reduceren, enerzijds door het verbeteren van de energie-efficiëntie en de milieuperformantie van bedrijfsvloeten en anderzijds door het inzetten van mobiliteitsmanagementmaatregelen.

FLEAT biedt wetenschappelijk onderbouwde instrumenten om de vergroening van bedrijfsvloeten te verwezenlijken. Verschillende instrumenten zullen worden getest bij verschillende types bedrijfsvoertuigen en dat zowel in private organisaties als bij openbare besturen. In totaal wenst FLEAT 8.500 voertuigen te betrekken in de pilootacties. Mobiel 21 is verantwoordelijk voor het aanbieden van verschillende mobiliteitsmanagementmaatregelen.

Resultaat

Afgelopen jaar lag de klemtoon vooral op het zoeken van pilootprojecten in Vlaanderen. Mobiel 21 onderzocht de mogelijkheid een FLEAT-project te starten in samenwerking met verschillende bedrijven en openbare besturen. Er werden goede contacten gelegd met VOKA. Dat resulteerde in pilootprojecten bij KBC en stad Turnhout. Mobiel 21 leverde input voor de ontwikkeling van de FLEAT-toolkit, -netwerkinstrumenten en -website.

Type activiteit: kennisontwikkeling en -verspreiding, sensibilisatie

Type financiering: Europese projectsubsidies (IEE – rationeel energieverbruik), eigen middelen

Meer informatie: www.fleat-eu.org

2 Mobiel 21 in actie

Luchtkwaliteitsplan Gent

De stad Gent neemt een goede luchtkwaliteit serieus en wil binnen haar mogelijkheden maatregelen treffen die bijdragen tot de stedelijke luchtkwaliteit. De bescherming van inwoners tegen negatieve gezondheidseffecten van een slechte luchtkwaliteit is hierbij een belangrijke drijfveer. Door de opmaak van een luchtkwaliteitsplan kan Gent een voortrekkersrol en voorbeeldfunctie uitoefenen in Vlaanderen. Het is de bedoeling om bij de uitvoering samen te werken met andere partijen, overheden, beleidsvelden, organisaties en burgers. Aangezien verkeer een belangrijke oorzaak is van slechte luchtkwaliteit, focussen vele maatregelen op het terugdringen van concentraties van CO₂, NO_x en fijn stof (PM).

Resultaat

Samen met DTV Consultants uit Nederland werkt Mobiel 21 aan een ontwerpplan voor de stad Gent. Het voltooien van de studie en de ambtelijke en politieke besluitvorming was een proces dat tegen het einde van 2009 kon afgerond worden. Ondertussen werd ook nagedacht en gewerkt aan de communicatie. In een eerste fase houdt dat een adviesronde met geselecteerde stakeholders in. Het communicatieplan bevat verder een hele mix van communicatie-initiatieven naar bevolking en doelgroepen. Mobiel 21 wordt voornamelijk ingeschakeld voor zijn expertise op het vlak van participatie en communicatie. In het voorjaar 2010 zal het luchtkwaliteitsplan publiek gemaakt worden.

Type activiteit: kennisverspreiding, beleidsadvies, sensibilisatie van stakeholders en bevolking

Financiering: projectmiddelen Gent

Partner: DTV Consultants (Nederland)

Meer informatie: www.mobiel21.be

2.1.3 Verkeersveiligheid bevorderen

Verkeersveiligheid is afhankelijk van verschillende factoren. Mobiel 21 komt op voor aangepaste snelheden, defensief rijgedrag en hoffelijke omgangsvormen in het verkeer. Projecten en acties binnen die programmaliijn worden opgezet met als doel het bevorderen van de verkeersveiligheid. Dat kan door acties te ondernemen of door het opzetten van sensibiliseringscampagnes om meer bewustzijn rond verkeersveiligheid te creëren.

Ruimte gevraagd

Het ludieke project Ruimte Gevraagd van Mobiel 21 wil de verkeersknelpunten zichtbaar maken voor weggebruikers en buurtbewoners. Mobiel 21 leent de verkeersfiguren uit en begeleidt de lokale organisaties bij het uitwerken van het plaatselijke project. Sinds 2008 zijn de sjablonen ook digitaal verkrijgbaar, zodat de mensen zelf aan de slag kunnen en de figuren zelf kunnen maken.

Resultaat

In 2009 werd het project opnieuw in Geel opgezet met de figuren van Mobiel 21. Ook in Erembodegem, Heverlee, Sint-Katelijne-Waver en Wilssele ging men aan de slag, met een focus op schoolomgevingen. Zij vroegen de digitale sjablonen aan om zelf figuren te maken. Mobiel 21 ondersteunde de betrokken partners bij het uitwerken van het lokale project waardoor verkeersveiligheid op de agenda geplaatst werd.

Type activiteit: ondersteuning van lokale initiatieven, sensibilisatie

Type financiering: bewegingsdecreet

Meer informatie: www.mobiel21.be

Startbanersproject Verkeersveiligheid

Vanuit het departement Onderwijs kunnen startbaners Verkeersveiligheid tewerkgesteld worden in gemeenten. De startbaner krijgt in de gemeente ondersteunende taken toegewezen die bijdragen tot een verbetering van de verkeersveiligheid in schoolomgevingen en het veiliger maken van het woon-schoolverkeer. Een startbaan is een job voor maximum twee jaar en kan op elk moment van het jaar beginnen. In overleg met de projectverantwoordelijke van het departement Onderwijs geeft Mobiel 21 workshops voor die startbaners. Het zijn concrete en praktijkgerichte sessies ter ondersteuning van hun takenpakket Verkeersveiligheid.

Resultaat

In 2009 gaf Mobiel 21 drie workshops voor startbaners met volgende onderwerpen: duurzame mobiliteit, educatieve instrumenten, fietspoolen, campagnes... Visie, praktijkvoorbeelden, aanpak en concrete ondersteuning vanuit de gemeente kwamen hierin aan bod. Zowel de inhoud van de workshop als de methodische aanpak, werden door de deelnemers positief geëvalueerd. De evaluatie gebeurde aan de hand van evaluatieformulieren. Mobiel 21 heeft ook in 2009 kunnen genieten van de ondersteuning van een startbaner verkeersveiligheid. Hans Lerat ondersteunde tal van verkeersveiligheidsprojecten van Mobiel 21 in schoolomgevingen.

Type activiteit: educatie en vorming

Type financiering: departement Onderwijs

Meer informatie: www.mobiel21.be

Fietsvriendinnen

Fietsen is voor de meesten onder ons een vaardigheid die we tijdens onze kindertijd aanleerden. Voor vele nieuwkomers is fietsen vaak nieuw, zeker voor vrouwelijke nieuwkomers. Daarom organiseert de Integratiedienst van de stad Leuven sinds enkele jaren fietscursussen voor nieuwkomers, die op heel wat belangstelling kunnen rekenen.

Resultaat

Vaak is de stap naar fietsen in het dagelijkse verkeer voor vele nieuwe fietsers nog te groot. Daar wil het project Fietsvriendinnen verandering in brengen door ervaren en minder ervaren fietsers te koppelen om als fietsvriendinnen samen op pad te gaan. Op die manier doen minder ervaren fietsers fietservaring op en leren ervaren fietsers iets over andere culturen. In het voorjaar van 2009 rondde Mobiel 21 het project, dat in het najaar van 2008 was gestart, af. Drie vormingen voor de fietsvriendinnen werden georganiseerd, namelijk een vorming over de wegcode, interculturele communicatie en fietsherstellingen. Het project werd in mei 2009 afgerond met een fietstocht en aansluitend een picknick voor alle

fietsvriendinnen. Het project werd positief geëvalueerd en samen met de Integratiedienst van de stad Leuven en de KVLV Vlaams-Brabant werd besloten om het project te herhalen. Eind 2009 bracht Mobiel 21 dan ook opnieuw een tiental fietsduo's samen die aan een traject van fietservaringen in 2010 beginnen.

Mobiel 21 bezorgde elke fietsvriendin een afsprakenkaart waarop afspraken voor fietstochtjes kunnen worden genoteerd. Ook ontving elke deelnemster een jas en slapwrap waarmee ze herkenbaar zijn in het verkeer. Verder werden vormingen gepland rond interculturele communicatie, de wegcode en fietsherstelling.

Type activiteit: campagne, educatie, sociale actie

Type financiering: Federaal Impulsfonds en bewegingsdecreet, provincie Vlaams-Brabant

Meer informatie: www.mobiel21.be

Vlaams Forum Verkeersveiligheid

Het Vlaams Forum Verkeersveiligheid heeft een dubbele functie. Ten eerste vervult het forum een overlegfunctie. In die zin is het een plaats waar overheid, onderzoekswereld en belangengroepen elkaar ontmoeten en ideeën kunnen uitwisselen. Verkeersveiligheid is een collectieve verantwoordelijkheid van veel actoren. Om de gestelde doelstellingen te bereiken, is een gecoördineerde aanpak noodzakelijk. In dat forum kunnen de leden kennis en ervaringen uitwisselen en kunnen ze initiatieven onderling op elkaar afstemmen. Naast die horizontale taak heeft het forum ook een verticale, beleidsadviserende opdracht. Het forum functioneert onder de Vlaamse overheid en onderschrijft het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Het forum wil het draagvlak van beleidsmaatregelen toetsen en zijn bevindingen overmaken aan de Vlaamse overheid. Het forum wordt gecoördineerd door de Vlaamse Stichting Verkeerskunde. Mobiel 21 maakt deel uit van de thematische werkgroep Handhaving.

Type activiteit: netwerk, overleg, beleidsbeïnvloeding

Type financiering: eigen middelen

Meer informatie: www.mobiel21.be

2 Mobiel 21 in actie

Tjoeke tjoeke, tuut tuut, weg zijn wij...

Voor de lagere school bestaan verschillende campagnes, lespakketten en spellen over het thema verkeer en mobiliteit. Helaas is het aanbod voor de kleuterscholen veel minder groot. Kleuterleid(st)ers zijn constant op zoek naar materiaal om in de klas te gebruiken voor verkeers- en mobiliteitseducatie. In kader van de projectoproep Verenigde Verenigingen voor Verkeersveiligheid (VeVeVe) ontwikkelde Mobiel 21 een mobiliteitsspel voor kleuters: Tjoeke tjoeke tuut tuut, weg zijn wij. Met het mobiliteitsspel wil Mobiel 21 leerkrachten instrumenten aanreiken om in de kleuterklas te werken rond het thema verkeer en mobiliteit. Mobiel 21 wil op die manier kleuters op een ervaringsgerichte manier vertrouwd maken met het verkeer. De campagne sluit aan bij de leefwereld van de kinderen en speelt in op de zone van de naaste ontwikkeling. De kleuters kunnen vertellen over hun ervaringen in het verkeer, basisverkeersregels leren, gevaarlijke situaties leren inschatten, verkeersgedrag bespreken...

Het spel is gemaakt om met een klein groepje kleuters te spelen, maar het kan ook met de hele klas gespeeld worden. Het spel spelen draagt bij aan verschillende ontwikkelingsdoelen, maar zeer specifiek aan de ontwikkelingsdoelen voor verkeer en mobiliteit:

Resultaat

In kader van de projectoproep van VeVeVe konden we dertig spelpakketten laten drukken. De ontwikkelingskost was voor eigen rekening. Bij de bekendmaking via Klasse, onze eigen nieuwsbrief en Libelle (Babs) bleek dat er zeer veel interesse was bij de kleuterscholen. Maar liefst 1.200 leerkrachten en ouders vroegen het spel aan. Onze dertig beschikbare spelpakketten waren ruim ontoereikend. We zijn in onderhandeling met KBC en Levenslijn om van dit kleinschalige project een brede campagne te maken voor alle Vlaamse kleuterscholen. Het project toonde duidelijk aan dat er in kleuterscholen een grote vraag is naar activiteiten rond verkeer en mobiliteit op maat van de kleuters. Mobiel 21 wil met deze campagne die leemte opvullen.

Type activiteit: educatie, doelgroepgerichte sensibilisatie

Type financiering: subsidie door Verenigde Verenigingen voor Verkeersveiligheid, eigen middelen

Meer informatie: www.mobiel21.be

2.1.4 Andere educatieve projecten

Met de activiteitencluster Kennisverspreiding zet Mobiel 21 verscheidene acties en projecten op met een educatieve doelstelling. Bovengenoemde projecten omvatten naast een onderzoeksluik of een gedragsbeïnvloedende doelstelling meestal ook een educatieve functie.

Naast die projecten wordt een deel van de subsidies die Mobiel 21 ontvangt als sociaal-culturele beweging, specifiek ingezet voor educatieve projecten in tweede lijn, bijscholing en permanente educatie. Het communicatieuik binnen de documentatiedienst wordt daarbij steeds actiever. Zo werd er samengewerkt met LBV, ACW, lokale buurtgroepen, ouderverenigingen...

In 2009 verzorgde Mobiel 21 opnieuw gastcolleges voor de verkeerskundige opleidingen in Diepenbeek en Kortrijk. Daarbij werd in het bijzonder ingegaan op de sociale verkeerskunde, de mobiliteitsproblematiek rond scholen, communicatie in de gemeentelijke mobiliteitspraktijk, het mobiliteitsbeleid en de werking op Europees niveau. De gastcolleges worden elk jaar aangepast met nieuwe voorbeelden, actuele informatie en nieuwe inzichten.

Ook in 2009 heeft Mobiel 21 meegewerkt aan de opleiding verkeersveiligheid voor startbaners verkeersveiligheid, samen met het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Stichting Verkeerskunde.

Op vraag van de Europese Commissie werden lezingen en presentaties verzorgd op verschillende infodagen in Brussel. In het kader van lopende Europese projecten werd Mobiel 21 meermaals gevraagd opleidingen en presentaties te geven over duurzame mobiliteit in Vlaanderen. Specifieke trainingen werden gemaakt over fietsen, fietsvoorzieningen en verkeersveiligheid voor fietsers, mobiliteitsmanagementmaatregelen en sensibiliseringscampagnes voor verschillende doelgroepen. Trainingen vonden plaats doorheen het hele jaar.

In totaal spendeert Mobiel 21 ruim 1.000 uur exclusief aan die meer diverse educatieve activiteiten. Training, vorming en opleiding zitten echter verrat in het overgrote deel van de projecten. Het is moeilijk om uit bovenvermelde projecten het zuivere aantal educatieve uren te halen.

2.2 Volwaardige beweging voor duurzame mobiliteit

Gesterkt door het gunstige evaluatieverslag van de visitatiecommissie bouwde Mobiel 21 ook in 2009 verder aan zijn maatschappelijke veranderingsopdracht. Change was het afgelopen jaar ook internationaal het veelbelovende en meermaals geparafraseerde modewoord. Ondanks een goed rapport besliste Mobiel 21 om niet te berusten, noch om te vieren. Dat laatste mocht misschien wel, want de organisatie heeft vijf jaar op de teller staan, dertig jaar als we ook onze voorgeschiedenis als Langzaam Verkeer erbij tellen. We kozen er echter voor om ons te concentreren op ons basiswerk: goed onderbouwde educatieve en sensibiliserende projecten opzetten om zo een breed dagvlak voor duurzame mobiliteit te creëren! Daarbij laten we mensen nadenken over hun eigen mobiliteitsgedrag, begeleiden we leerprocessen met doelgroepen, opdat ze zelf die maatschappelijk verantwoorde keuzes kunnen maken... Breed maatschappelijk en ook in de politieke vertaling van het nieuwe mobiliteitsbeleid zien we echter dat de transitie voor duurzame mobiliteit nog te veel gehinderd wordt door de hoger gewaardeerde economische doelstellingen. De discussie over bereikbaarheid vertaalt zich dan helaas in eenzijdige eisen, zoals het verbreden van autosnelwegen. Mobiel 21 geeft ook hier mee tegengas, al is het soms vechten tegen Goliath.

De subsidiemiddelen als sociaal-culturele beweging werden ingezet over een tiental grotere en kleinere projecten die onze educatieve, sensibiliserende en maatschappelijke activeringsfunctie in de kern vatten. Mobiel 21 bleef ook in 2009 veel gevraagd voor tweedelijns ondersteuning in vorm van lezingen, presentaties, workshopbegeleidingen... Bovendien blijven de bibliotheek en mediatheek een centrale rol spelen in de informatiestroom die Mobiel 21 elk jaar opnieuw verspreid. Andere omkaderingsactiviteiten als netwerking en representatie, interne organisatiestructuren, een gevarieerde communicatiemix, kwaliteitszorg en bewegingsmanagement worden ook alsmat belangrijker. Wat dat laatste betreft, kroop er reeds in 2009 veel energie in de planmatige voorbereiding van een nieuw beleidsplan.

2.2.1 Schijnwerper op sociaal-culturele methodiek: hoogtepunten

- 01/09** POEL-brochure verhaalt intergenerationale ervaringen met poolinitiatieven.
- 02/09** Geknipt Mobiel trekt opnieuw naar twee Hasseltse wijken.
- 03/09** Algemene Vergadering herziet missie en visie. Campagnemaand Korterittencontract van 21 maart tot 21 april.
- 04/09** Fietsvriendinnen komen op straat: intercultureel, sociaal en duurzaam.

05/09 De Heen-en-weer-week promoot duurzaam woonwerkverkeer.

Mobiel 21 polst jongvolwassenen over het idee van de mobiliteitscheque.

06/09 Mobiel 21-team definieert strategische doelstellingen tijdens de plandagen.

07/09 Mobiel 21 geeft mobiliteitsadvies bij de VODO-proefprojecten rond duurzaamheidstransitie.

08/09 Begeleiding en naslagwerk voor provinciale vormingsmomenten rond senioren en mobiliteit.

09/09 Red de stoep staat opnieuw in de kijker bij de start van het academische jaar.

10/09 De Aardig-op-weg-week scoort met lokale autoluwe initiatieven.

11/09 Met de stakeholders wordt binnen onze Algemene Vergadering gebrainstormd over de operationalisering van de strategische doelstellingen.

12/09 De poolcampagnes blijven een succes. Mobiel 21 lanceert een nieuwe handleiding voor de drie modellen (fiets-, voet- en carpoolen).

Voor meer informatie over die projecten, zie luik Mobiel 21 in actie. Voor een verdere situering van het bewegingswerk van Mobiel 21 verwijzen we graag naar het voortgangsrapport 2009-2010.

2.2.2 Schijnwerper op kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg kan vele gezichten aannemen. In 2009 hadden we specifieke aandacht voor intellectuele eigendom (IE). Informatie en advies zochten en vonden we bij het Agentschap Ondernemen van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie. Binnen het project IE-scan kreeg Mobiel 21 gespecialiseerd advies. Het project IE-scan heeft als opzet bedrijven te informeren en te sensibiliseren betreffende het bestaan van intellectuele eigendom en het beheer ervan. Tijdens een overleg met enkele Mobiel 21-medewerkers polste een IE-deskundige naar de bestaande situatie op het gebied van het beheer van de intellectuele eigendom van de organisatie en naar de mate waarin Mobiel 21 optimaal gebruikmaakt van zijn intellectuele eigendomsrechten. Vervolgens werd door de expert een IE-scan opgemaakt, een uitgebreide doorlichting van de intellectuele eigendom van Mobiel 21. De IE-scan toont per thema de huidige stand van zaken en duidt aan waar optimalisatie mogelijk is. In het besluit staan de belangrijke actiepunten en blijvende aandachtspunten voor de organisatie. Mobiel 21 vroeg in het kader van een vervoltraject binnen het IE-scan-project ook advies van een IE-expert rond enkele voor Mobiel 21 relevante thema's.

2 Mobiel 21 in actie

2.2.3 Documentatiedienst

Bibliotheek

De bibliotheek van Mobiel 21 droeg ook in 2009 bij tot de educatieve functie van Mobiel 21 als beweging voor sociaal-cultureel volwassenenwerk. In het bijzonder omvat dit haar opdracht tot het verzamelen, ontsluiten en actief uitdragen van informatie en documentatie over duurzame mobiliteit in al haar aspecten aan een zo breed mogelijk publiek.

Bij de collectievorming lag de focus op literatuur over nieuwe denkwijzen en goede praktijkvoorbeelden van duurzame mobiliteit. Daarnaast werd in het kader van lopende projecten gericht gezocht naar innovatieve inzichten rond campagnevoering, gedragsbeïnvloeding en burgerparticipatie. Een actualiteitenportfolio informeerde de inhoudelijke staf wekelijks over interessante persartikels rond nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzame mobiliteit, wijzigingen in de verkeerswetgeving, evoluties in beleid en trends.

Via de communicatiekanalen van Mobiel 21 droeg de bibliotheek alle beschikbare kennis en informatie zo efficiënt mogelijk uit. De trimestriële Mobiel 21-nieuwsbrief bracht nieuwe publicaties, producten en diensten onder de aandacht van zijn lezers. Nieuw in de nieuwsbrief zijn de interviews met deelnemers aan Mobiel 21-projecten, zoals het interview met twee enthousiaste fietsvriendinnen. Ook werd gepolst naar de visie van medeorganisatoren, zoals in het interview over de herneming van de Red-de-stoepcampagne in Leuven met Kristel Wildiers, gelijkemansconsulente van de stad Leuven. Op de Mobiel 21-website werd de projectendatabank verder geactualiseerd. Persberichten onder de nieuwsrubriek hielden bezoekers voortdurend op de hoogte van Mobiel 21-projecten, -acties en -campagnes.

FELNET (Flanders Environmental Library Network), het samenwerkingsverband van de belangrijkste milieudocumentatiecentra in Vlaanderen, was ook in 2009 een trouwe bondgenoot voor de promotie van Mobiel 21 als prominente mobiliteitsbibliotheek en voor het online openstellen van haar boeken- en tijdschriftencollectie via www.felnet.be.

Mediatheek

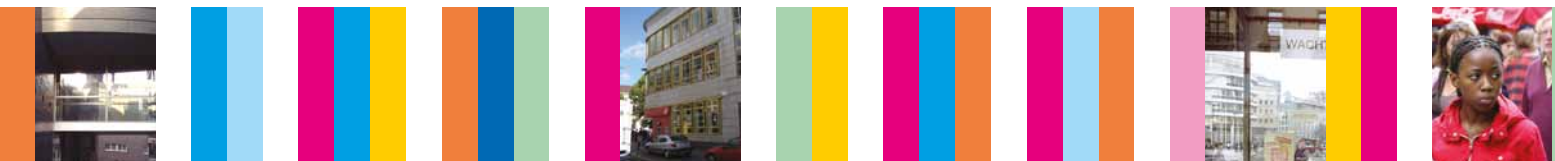
De lay-outdienst gaf in de loop van 2009 vorm aan campagnes en projecten met een eigen logo en stijl, wat bijdraagt tot de herkenbaarheid. Bij de concretisering werd ook steeds rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de beoogde doelgroep. De Red-de-stoepcampagne is hiervan een mooi voorbeeld. Die campagne werd in 2009 hernomen in Leuven en vond navolging in Antwerpen en Gent, weliswaar met een invulling aangepast aan de lokale situatie van deze steden.

Voor het secundair onderwijs ontwikkelde Mobiel 21 in 2009 een kwartetspel dat leerlingen spelenderwijs informeert over duurzame mobiliteit. Voor de wijsneuzen werd zelfs een iets moeilijkere vervolgvorm gemaakt. Voor de kleuters ontwierp Mobiel 21 het Tjoeke-tjoeke-tuut-tuut-weg-zijn-wij!-spel. Dat mobiliteitsspel komt duidelijk tegemoet aan een behoefte in het kleuteronderwijs, want de voorraad vloog in september de deur uit en de wachtlijst voor de heruitgave groeit nog steeds.

Ter gelegenheid van de Heen-en-weer-week lanceerde Mobiel 21 bij laatstejaarsstudenten van verschillende universiteiten en hogescholen de online poll Bedrijfswagens of Mobiliteitscheque. De verrassend positieve eindscore bevestigt dat bij de werknemers van morgen wel degelijk een draagvlak is voor de mobiliteitscheque. In het kader van de Aardig-op-weg-week stelde Mobiel 21 campagnemateriaal en een draaiboek met stappenplan ter beschikking van de initiatiefnemers van een autovrije zondag.

Naast tal van gemeenten vroegen ook enkele middelgrote steden Mobiel 21 in de loop van 2009 assistentie bij de (her)opmaak van hun schoolroutekaart(en), onder meer Leuven, Oostende en Hasselt (zie uitgebreide lijst bij de projectbeschrijving). Mobiel 21 werkte in 2009 voor de stad Kortrijk negen verkeerseducatieve routes uit. De stad Kortrijk werd verdeeld in vier deelgebieden. In elk deelgebied werd een fiets- en voetgangersroute voor de basisscholen ontwikkeld.

Voor de secundaire scholen werd een fietsroutekaart opgemaakt voor Groot-Kortrijk. Ook voor de basisscholen in Asse, Ham, Wilrijk, Lier, Hoegaarden en Maldegem werden in 2009 verkeerseducatieve routes uitgewerkt. Het mag gezegd worden dat telkens maatwerk werd geleverd.

Op basis van de resultaten van een evaluatie tijdens een testcase in Sint-Truiden werd besloten om de campagne Korterittencontract voor de volgende editie te vernieuwen. Niemand minder dan fotografe Lieve Blancquaert werd eind 2009 ingeschakeld om een nieuw campagnebeeld te maken. Haar inspirerende foto's van enthousiaste personen in volle actie op affiches zullen toeschouwers zeker weten te beroeren en zullen de campagneboodschap nog meer uitdragen naar een breed publiek.

2.2.4 Pers en communicatie

Mobiel 21 benut verschillende communicatiekanalen om informatie en resultaten te verspreiden, maar ook om nieuwe kennis binnen te halen. Al naargelang het doel van de communicatie wordt een mix van mediamiddelen gelijktijdig ingezet met het oog op een zo groot mogelijke verspreiding. Communicatiemiddelen die ingezet worden zijn onder meer onze elektronische mailinglist, de driemaandelijks Mobiel 21-nieuwsbrief, de Mobiel 21-website www.mobiel21.be, aparte websites voor lopende campagnes zoals www.mijnkorteritten.be, www.verkeerssling.be, www.fietspoolen.be, de voorstellingsfolder en projectfiches, handleidingen, het jaarverslag, meer gerichte publicaties zoals in de Verkeersspecialist, presentaties en papers voor conferenties en studiedagen.

Om belangrijke mijlpalen in projecten van Mobiel 21 bekend te maken bij een breed publiek, worden persmomenten georganiseerd en persberichten opgemaakt en verzonden. Zo kon het Korterittencontract in het voorjaar van 2009 opnieuw rekenen op heel wat aandacht van de lokale pers en verschenen een veertigtal artikels in de regionale edities van Het Laatste Nieuws, Gazet van Antwerpen, Het Nieuwsblad, Het Belang van Limburg, De Morgen, De Standaard, Het Volk, Krant van West-Vlaanderen, De Streekkrant en Passe-Partout.

Aan de campagne Sam de Verkeerssling werd niet enkel aandacht besteed in de geschreven pers. De campagne kwam tijdens de campagneweek ook in beeld in het regionale nieuws van Focus-WTV en in het programma Karrewiet van Ketnet. Ook over andere projecten, zoals Red de stoep en Fietsvriendinnen verschenen tal van artikels in regionale kranten.

Mobiel 21 haalde 155 maal de pers, exclusief gerichte artikels in tijdschriften zoals de Verkeersspecialist of gespecialiseerde Europese magazines en nieuwsbrieven.

Met betrekking tot gerichte thema's reageert Mobiel 21 steeds op vragen van de pers. Daarbij wordt telkens nagegaan of er een verband is met actieve projecten teneinde enkel gefundeerde standpunten naar buiten te brengen. Gezamenlijke standpunten met partnerorganisaties worden vaak gebundeld geformuleerd naar de buitenwereld, onder meer via KOMIMO, Modal Shift en de Stuurgroep Onderwijs van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde.

Op de Mobiel 21-blog <http://mobiel21.blogspot.com/> kunnen bezoekers Mobiel 21-standpunten lezen over actuele thema's die niet noodzakelijk projectgerelateerd zijn. In 2009 zat de blog nog in een experimentele fase. Daardoor lukte het in hectische periodes afgelopen jaar niet altijd om op nochtans interessante items in de actualiteit in te gaan. Het komende jaar gaan we echter verder op de ingeslagen weg.

2 Mobiel 21 in actie

2.3 Publicaties, artikels en bijdragen

Auwerx, P. & Frederix, M. (2009). Mijn korte ritten? Ik stap, fiets of neem het openbaar vervoer! Campagnehandleiding Korterrittencontract. Leuven: Mobiel 21.

Auwerx, P., Frederix, M. & Lambert, L. (2009). Poolen op elke leeftijd! Verhalenbundel. Getuigenissen van meerdere generaties over samen poolen naar school. Leuven: Mobiel 21.

Canter, R. & Bossaert, E. (2009). Hoe beïnvloedt Europa ons mobiliteitsbeleid? Een overzicht van Europese beslissingen. In: Verkeersspecialist, 158, pp. 7-9.

Canter, R. & Bossaert, E. (2009). Encouraging walking in schools. An overview and synthesis of best campaign practices in Europe. Paper presented at the WALK 21 Conference, 7-9 October, New York (USA).

Christiaens, J., Daems, A., Dury, S., De Donder, L., Lambert, L., Lannoy, P., Nijs, G., Verté, D. & Veugels, I. (2009). Final Report MESsAGE: Mobility and the Elderly: Successful Ageing in a Sustainable Transport System. Brussels: Belgian Science. [Research Programme Science for a Sustainable Development (2005-2009)].

Christiaens, J., Lambert, L. & Vleugels, I. (2009). MESsAGE - Ouderen werken aan duurzame mobiliteit. Succesvol ouder worden in een duurzaam transportsysteem. Actie-onderzoek bij senioren en mobiliteit. Leuven: Mobiel 21. [Brochure gepubliceerd in opdracht van het Federaal Wetenschapsbeleid in kader van het onderzoeksprogramma voor Duurzame Ontwikkeling (2005-2009)].

Christiaens, J., Lambert, L. & Vleugels, I. (2009). Les aînés travaillent à la mobilité durable. Vieillir décemment dans un système de transport durable. Vert. uit het Nederlands door Emilie Van Laer. Leuven: Mobiel 21.

Christiaens, J. (2009). Verkeerseducatieve Route Basisschool De Letter Wilrijk. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Franchois, E. (2009). Verkeerseducatieve Route VBS Mariadal Hoegaarden. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Sam de Verkeersslang zet je school in beweging! Ideeën voor milieuvriendelijke verplaatsingen naar school. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route De Zevensprong Ham. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route VBS De Ark II Maldegem. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Ascanusinstituut Asse. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Kortrijk. Regio Bissegem-Heule. Handleiding. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Kortrijk. Regio Aalbeke-Marke. Handleiding. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Kortrijk. Regio Kortrijk centrum. Handleiding. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Kortrijk. Regio Rollegem-Bellegem-Kooigem. Handleiding. Leuven: Mobiel 21.

Frederix, M. (2009). Verkeerseducatieve Route Kortrijk. Secundair onderwijs. Handleiding. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L. (2009). Verkeerseducatieve Route Sint-Gummaruscollege Lier. Verkeerseducatie voor voetgangers en fietsers. Leuven: Mobiel 21.

Lambert, L. (2009). Senioren in de weer voor beter verkeer. Wegwijs in het opzetten van mobiliteitsacties met je afdeling. Brussel: Liberale Beweging voor Volksontwikkeling.

Van Uytven, A., Frederix, M., Stouffs, I. & Van Welden, V. (2009). Fietsvriendinnen. Draaiboek 2009. Of hoe allochtone en autochtone vrouwen samen fietservaring opdoen. Leuven: Mobiel 21.

Van Uytven, A. & Frederix, M. (2009). Red de stoep. Stoepen redden? Ook in uw gemeente of stad! Of hoe een sensibiliserende campagne op te zetten rond toegankelijkheid. Handleiding 2009. Leuven: Mobiel 21.

Vleugels, I. (2009). Mobiliteitsmanagement makkelijker met MAX. Europees project MAX ontwikkelt plannings- en evaluatie-instrumenten. In: Verkeersspecialist, 160, pp. 26-28.

Vleugels, I. (2009). MAX Successful travel awareness campaigns. Paper presented at the Polis annual conference, 10-12 Dec., Brussels, 4 p.

Vleugels, I., Meerschaert, V. & Baeten, B. (2009). MAX-Q helpt bij doorlichting van mobiliteitsmanagement. Een Europees kwaliteitszorgsysteem voor mobiliteitsmanagement in steden en gemeenten. In: Verkeersspecialist, 161, pp. 23-26.

2.4 Financieel beleid

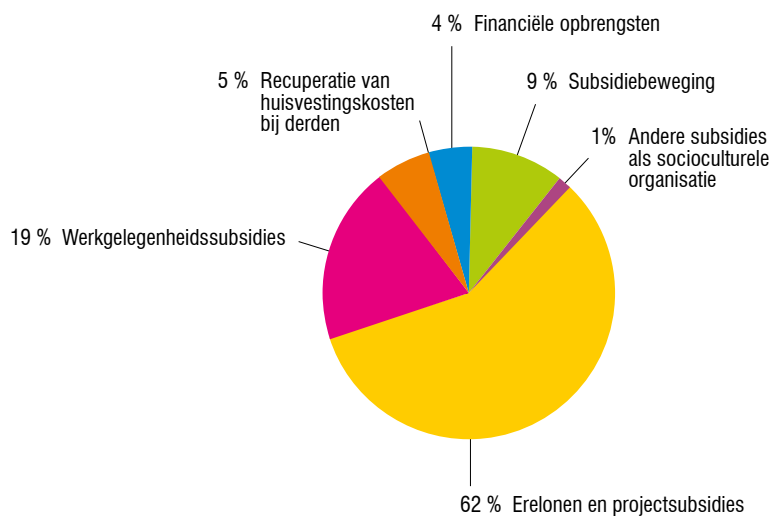
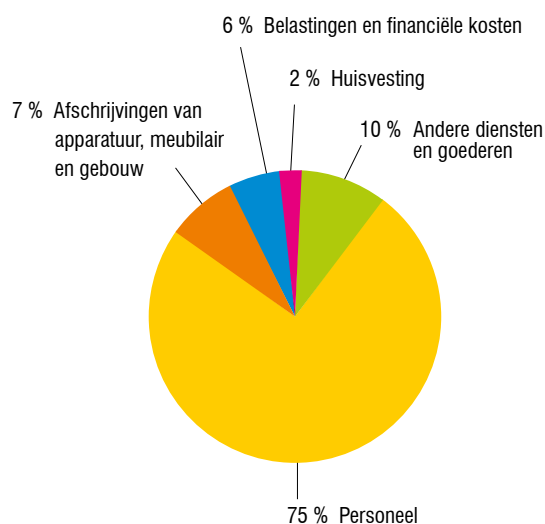
Mobiel 21 heeft ook in 2009 het jaar positief afgesloten. De kosten, exclusief de materiële projectkosten en de kosten gerelateerd aan projectpartners, zijn verdeeld over volgende grote groepen:

De opbrengsten komen uit volgende bronnen:

De totale omzet voor 2009 beloopt 1.653.857 euro. Het saldo van kosten en opbrengsten is positief.

Aan de kostenzijde is de begroting 2009, goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de vzw in november 2008, sluitend uitgevoerd. Het bestede budget voor personeel bleef als gevolg van onvolledig vervangen ziekteverlof ruim 9,50 % onder de begroting. Van de andere kosten werd 95,50 % van de begroting besteed.

Het eigen vermogen en de financiële stabiliteit van Mobiel 21 vzw blijven verbeteren.

Mobiel 21 vzw
Vital Decosterstraat 67 A / 0101
3000 LEUVEN
Tel. +32 (0)16 23 94 65
Tel. +32 (0)16 31 77 00
Fax +32 (0)16 29 02 10
info@mobiel21.be

www.mobiel21.be

V.u.: Elke Bossaert